

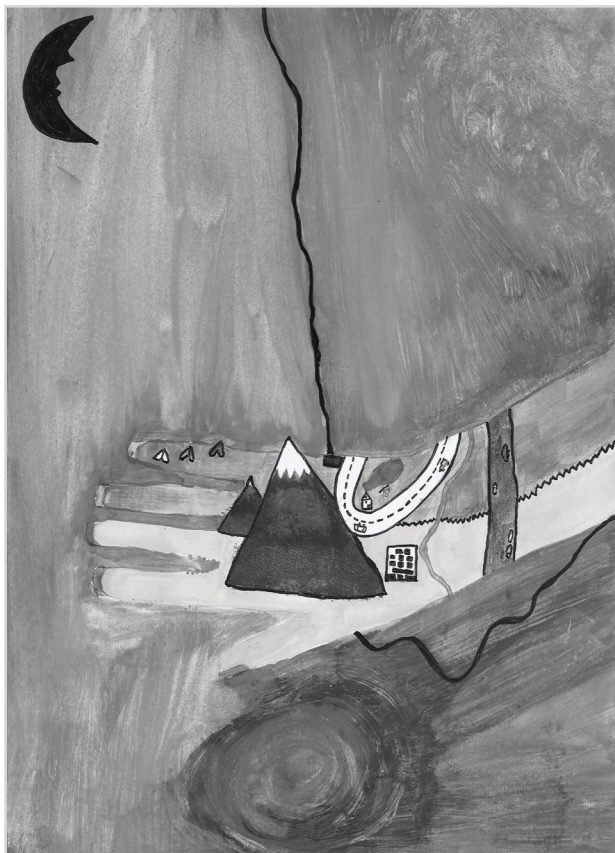

k u l t u r n a š o l a

Lahko je zgolj beseda ...

Zbornik izbrane proze, poezije in drame

32. ROŠEVI DNEVI 2019

Celje, marec 2019

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-82

ROŠEVI dnevi (32 ; 2019 ; Celje)

Lahko je zgolj beseda --- : zbornik izbrane proze, poezije in drame / 32. Roševi dnevi 2019, Celje, marec 2019 ; [uredila Barbara Rigler ; besedila izbrali Neli K. Filipič, Žiga X. Gombač, Barbara Rigler ; likovni prispevki učenci in učenke Osnovne šole Frana Roša, Celje]. - Celje : Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava, 2019

ISBN 978-961-7010-42-8

1. Gl. stv. nasl. 2. Kodrič Filipič, Neli
299255552

Besedila

32. ROŠEVI DNEVI 2019

LAHKO JE ZGOLJ BESEDA ...

Zbornik izbrane poezije, proze in drame

Besedila so izbrali:

Neli K. Filipič, književnica in mentorica za ustvarjalno pisanje, deluje kot pisateljica od leta 1995. V tem času je napisala vrsto odmevnih romanov za mlade bralce (*Povej mi po resnici*, *Solze so za luzerje*, *Kaj ima ljubezen s tem*, 49:03:39, *Na drugi strani*, *TITA@boginja.smole.in.težav.si*, *Lov na zvezde*) in slikanic za otroke. Filipičeva je Levstikova nagrajenska, za svoja dela pa je bila večkrat nominirana za različne nagrade, nekaj njenih knjig je dobilo tudi znak kakovosti zlata hruška. Kot mentorica za ustvarjalno pisanje zadnjih nekaj let intenzivno prenaša znanje pisanja različnim skupinam ljudi, tudi ranljivim, vse od mladih do starostnikov.

Žiga X. Gombač, slovenski (mladinski) pisatelj in ultramaratonec. Napisal je številna mladinska dela, ki so jih mladi bralci vzeli za svoja: *Jastrebov let*, *Polnočna zajeda*, *Risova bratovščina*, *Dnevnik legionarja Primusa ali kako je nastalo mesto Ptuj*, *Vitez Miha iz Lendave*, *Skrivnost stoletnega vetra*, *Živa in praBled*, *Kompanjoni in bojevniki časa ter stripe Dan*, ko je izginil Ljubljanski grad, *Zgodovina Slovenije v stripu*, *Hlapec Jernej in pasja pravica ter nekatere druge*. Ena njegovih zadnjih knjig je posvečena begunski tematiki NK Svoboda, o premagovanju navidezne različnosti med nami pa govori tudi slikanica *Črno belo*.

mag. Barbara Rigler, samostojna svetovalka JSKD za literarno dejavnost in odgovorna urednica revije *Mentor*.

Uvodnik: Neli k. Filipič

Ocene nagrajenih besedil: Žiga X. Gombač

Naslov zbirke: LAHKO JE ZGOLJ BESEDA (Anika Simončič, 9. razred, OŠ Boštanj)

Avtorica logotipa Roševih dnevov: Tina Pregelj Skrt

Avtor fotografij: Dejan Petrovič

Slika na naslovnici: Anja Turnšek, 7. a

Izbrane ilustracije: Lana Bek, 8. a, Lamija Berisalić, 8. a, Polina Crimova, 7. b, Allen Cvek, 9. a, Luka Djuričić, 9. a, Lara Guzej, 7. b, Denisa Hasanović, 8. a, Leon Horvat, 8. a, Lea Hriberšek, 8. a, Hana Hrovatič, 9. b, Brina Kerneža, 9. b, Kiara Plaznik, 7. a, Eva Lucija Podjaveršek, 7. a, Selmir Srebrić, 6. b, Dijana Šišarica, 8. a, Maja Špegelj, 9. b, David Štainer, 9. b, Anja Turnšek, 7. a, Ema Urleb, 7. b, Doriyan Zymeri, 8. a, Kaja Žitnik Tovornik, 9. b

Njihova mentorica je likovna pedagoginja Lijana Klančnik.

Organizacijski odbor: Mojca Kolin, *prof.*, *ravnateljica OŠ Frana Roša, Celje, predsednica*. Člani: Ljudmila Conradi, *soustanoviteljica srečanja*; Lucija Hajnšek, *prof.*, *knjižničarka na OŠ Frana Roša, Celje*; Živko Beškovnik, ZKD Celje, Sebastjan Volavc, JSKD OI Celje; Barbara Rigler, JSKD.

SEZNAM MLADIH LITERATOV po abecednem redu, sprejetih v literarno delavnico 32. ROŠEVIH DNI 2019

NAGRAJENI AVTORJI:

1. **Špela Gorenc**, mentorica Irena Pleterski, OŠ Frana Metelka Škocjan
2. **Anika Simončič**, mentorica Silva Žveglič, OŠ Boštanj
3. **Ines Šubic**, mentorica Maja Brezovar, OŠ Žiri
4. **Ajda Varl**, mentorica Mojca Andrej, OŠ Prežihovega Voranca Maribor
5. **Jakob Zein Alhady**, mentorica Urška Perko, OŠ Koseze

ZA LITERARNO DELAVNICO IN OBJAVO V ZBORNIKU SO IZBRANI ŠE:

6. **Eva Čampa**, mentorica Anita Dernovšek, OŠ Vižmarje-Brod
7. **Anabel Haber Todorovič**, mentorica Ester Bertok Nardin, OŠ Koper
8. **Isabela Hubert Pluemper**, mentorica Mateja Hrastnik, OŠ Hudinja Celje
9. **Amra Huremović**, mentorica Sonja Bric, OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj
10. **Miha Jevšenak**, mentorica Sanja Jazbinšek Sever, OŠ Šalek, Velenje
11. **Tina Kraljič**, mentorica Irena Pleterski, OŠ Frana Metelka Škocjan
12. **David Kranjc**, mentorica Ljudmila Treven, OŠ Rovte
13. **Ana Kumperger**, mentorica Valentina Toman Čremožnik, OŠ Šempeter v Savinjski dolini
14. **Liana Nakani**, mentorica Darinka Ferenčak Agrež, OŠ Brežice
15. **Ana Plajnšek**, mentorica Saša Peršoh, OŠ Žetale
16. **Jakob Praprotnik**, mentorica Katja Zver, OŠ Milana Šuštaršiča
17. **Tia Eria Skrt**, mentorica Anamarija Lah Šuster, III. OŠ Celje
18. **Uroš Strniša**, mentorica Mihaela Dorner, OŠ Franca Rozmana - Staneta Maribor
19. **Dominika Zupan**, mentorica Tanja Kresnik, OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik
20. **Eva Žunkovič**, mentorica Sonja Lenarčič, OŠ Kidričevo

UVODNI POZDRAV RAVNATELJICE

32. Roševi dnevi že s svojo visoko številko dokazujejo, da so stalnica v našem šolskem življenju. Letos pa nas še posebej veseli zelo številčen odziv mladih in njihovih mentorjev po vsej Sloveniji. Izjemno dober občutek je spoznanje, da mladi izražajo svoja doživetja, videnje življenja in sveta tudi skozi pisanje, tako proze kot poezije.

Izkušnje nam pripovedujejo, da ste ustvarjalci iskrivi, kreativni mladi ljudje, zato se iskreno veselimo srečanja z vami in vašimi mentorji, morda tudi starši, ki vas spodbujajo pri pisanju. Prav to srečanje, ki daje prostor kreativnemu ustvarjanju v delavnicah, druženju in je priložnost za slavnostno podelitev priznanj, bogati naše Roševe dneve.

Z veseljem vas pričakujemo!

Mojca Kolin, *ravnateljica OŠ Frana Roša*

*Udeleženci 31. Roševih dnevov, 21. marec 2018
(foto: Dejan Petrovič, arhiv OŠ Frana Roša, Celje)*

*Kdo smo in kam gremo, zaključna prireditev, 21. marec 2018
(foto: Dejan Petrovič, arhiv OŠ Frana Roša, Celje)*

UVODNA BESEDA

KAJ RAZKRIVAJO BESEDE

Za začetek bom parafrazirala prvi stavek avtorice ene od zgodb: »Besede dajejo življenju pravo podobo, pomagajo mu in ga izpolnjujejo.« Besede sem izbrala namesto sanj, ki jih je v tej zvezi uporabila mlada avtorica. Mislim seveda na besede, iz katerih nastanejo zgodbe, pesmi, razmišljanja, vse, kar je nastalo tudi v sklopu natečaja, ki se predstavlja v zborniku.

Zdi se namreč, da vse bolj postajamo ujetniki sveta podob, migetajočih sličic na zaslonih, s katerimi se obdajamo in ki nemara postajajo bleščeči obrambni zidovi med nami in resničnim svetom, karkoli že to je. Ali pa se mi to le dozdeva, ker sem se že toliko oddaljila od generacije mladih, ti pa so, kot vemo, vedno in povsod veljali kot nekdo, na katerem stoji svet, pa tudi nekdo, ki je za starejše generacije drugačen, tuj in nerazumljen. Kako hudo nasprotje! Mladi so torej od nekdanj nekakšen zaslon, na katerega prenašamo upanje in strah za bodočnost sveta, ki jim ga zapuščamo. V tem smislu je morda naš strah predvsem ta, da se moč besede nepovratno izgublja. Rodili smo se v svet, v katerem je bila pisana beseda spoštovana in cenjena, zapuščamo ga v času, ko postaja le ena od možnosti komunikacije. Postaja sredstvo.

In čeprav niso več besede tiste, ki jih lahko najhitreje in neposredno delimo, pozabljamo, da v sebi skrivajo prav vse: podobe, misli, čustva, sanje, želje. Pozabljamo, da nosimo v svoji glavi izredno občutljiv aparat, ki je sposoben pretvarjati nekaj tako abstraktnega, kot je grafični zapis črke, besed, stavkov – v globoka občutenja sveta in sebe v njem. Ali ni to osupljivo? Da smo ljudje tako čudovita, izjemna bitja? Z nekaj drobcenimi packami črnila na belem papirju lahko v drugem vzbudimo upanje, mu zaupamo težko skrivnost, pokažemo pot v rešitev ali ga nasmejemo. Mar ni to čudež človeške ustvarjalnosti? In da bi to dosegli, nam ni treba posneti filma, ustvariti zahtevnega glasbenega dela ali naslikati slike (in koliko dela je v vsem tem!) – dovolj je, da napišemo nekaj pravih stavkov. Stavkov, ki v sebi skrivajo zgodbe. Tistemu, ki nanje naleti, ni treba storiti drugega, kot da jih prebere. In že delujejo ...

Ustvarjalnost je življenjska sila. Z njo se rodimo, z njo rastemo in odkrivamo svet, z njo ga spreminjamo. Pisanje je zgolj orodje, s katerim

ji lahko damo krila. Ni se nam treba bati pomanjkanja ustvarjalnosti, kajti tudi če jo zamolčimo, bo nekega dne spregovorila iz nas. Ustvarjalnosti ni dobro zatirati, ker ne mara ograj; omejena si hitro poskuša s silo izboriti svobodo, da deluje. Pravzaprav je najbolje, da ji preprosto damo pot, da jo negujemo.

Ko sem brala literarna dela, ki so prispela na natečaj, sem med vrsticami brala tudi o tem, kar govorijo vse zgodbe tega sveta: kako živeti svoje sanje. Ali samo: kako živeti. Med prvim in drugim v resnici ni prave razlike. Živimo, da raziskujemo in negujemo možnosti, ki so nam dane. Vse ostalo so le rože, ki rastejo ob tej poti. Nekatere dišeče, druge zbadljive. Tako kot besede. Tudi te imajo moč, da bralca krepijo ali ranijo. Da svetove negujejo ali da jih rušijo. Všeč so mi te prve, z njimi se najraje družim. Še posebno, če odražajo nekaj takega kot piščev prstni odtis; njeno ali njegovo izvirnost. Vse zgodbe tega sveta zlahka združimo na nekaj skupnih vsebinskih imenovalcev, pa vendar jih nikoli ne nehajo brati. Zakaj? Prav zaradi v njih skritega pristnega občutenja, ki izvira iz izkušnje tistega, ki piše. Ko sem torej prebirala zgodbe, pesmi in razmišljanja, sem se radostila in čudila prav temu, da mladi ljudje vedno znova izvirno pišejo, razmišljajo, čutijo. Nekaj posebnega je brati anonimna dela, skrivnostnost bega tvojo radovednost, kajti bralci vedno radi vemo, kdo je ta, ki nam z neslišnim glasom črk pripoveduje svojo zgodbo. Naj takoj tudi priznam, da to sploh ni bilo lahko delo, namreč izbrati peščico literarnih del in vse ostale »zavreči«, kajti v vsakem je bilo nekaj posebnega, nekaj kar hrani.

Zato si ne morem pomagati, da teh besed ne bi namenila najprej vsem tistim, ki jih v tem zborniku ni (in upam, da vas te besede dosežejo!), kajti biti ustvarjalec pomeni predvsem imeti pogum, da nikoli ne odnehaš. Nato namenjam iskreno pohvalo petim izbranim avtoricam in avtorju, ki so pokazali izjemen občutek za besede ter izvirnost, ki obeta. In končno čestitam še vsem, ki so se s svojimi deli uvrstili v zbornik. Povezuje nas ljubezen do literature in veselje do ustvarjanja. Dve besedi, ki definirata ustvarjalnost: ljubezen in veselje. Je še kaj boljšega, kar si lahko želimo? Ostanite torej ustvarjalni, ne glede na vse.

Neli K. Filipič

NAGRAJENA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

ŠPELA GORENC, 9. razred

OŠ Frana Metelka Škocjan, mentorica Irena Pleterški

NA POTI

(Špela sedi na klopici in joka.)

Prihodnost 1: Zakaj jočeš, kaj te muči?

Špela: Nikogar nimam. V mojem življenju pa se ne vidim več. Čutim le bolečino, ki biva v meni.

Prihodnost 1: Saj vendar nisi sama. Pred sabo imaš še dolgo življenje in marsikaj lepega te čaka.

Prihodnost 2: Nikar ji ne govori laži. Sama dobro veš, da je življenje težko. Sama že vem, kako je to.

Prihodnost 3: Tebi pa že ni nič hudega. Življenje prinaša dobre in slabe stvari. Le od človeka je odvisno, na katero stran se bolj obrača.

Prihodnost 2 (govori Prihodnosti 3): Ne oglašaj se ti, ki ti je vseeno. Pri tebi so vedno neke odločitve drugih. Sam moraš gledati nase in na svojo prihodnost. Špela, ti le meni zaupaj. Jaz ti bom povedala - vse po resnici.

Špela: In kaj mi boš povedala? Saj ne veš, kako se počutim. Sama sem in ne najdem prave poti. Najbolje bi bilo, da me ne bi bilo več.

Prihodnost 1: Nikar ne razmišlaj tako. V vsaki stvari se najde rešitev. Zaupaj mi. Vsi ljudje imajo kakšne dvome in vsi najdejo rešitev in odgovor.

Prihodnost 2: Daj, daj. Kaj ji spet lažeš?! *(Špeli.)* Nikar je ne poslušaj. V življenju je samo zlo in sovraštvo. Ne hodi v prihodnost.

Prihodnost 3: Nehajta! Ne ena ne druga naj ji ne govori, kaj je prav. Sama se naj odloči. To je njena stvar. Sama se mora odločiti, kaj bo naredila.

Špela: Kako to misliš sama? Ne razumem. In kako naj vem, komu naj zaupam, ko pa vsak drugače govori.

Prihodnost 2: Meni, meni zaupaj ...

Prihodnost 1: Nikar. Ti si največja lažnivka in prevarantka.

Prihodnost 3: Zaupaj tistemu, ki mu sama najbolj verjameš. Enega od nas si izberi in ga poslušaj. Tako boš z odločitvijo sama odločila o svojem življenju.

Špela: Prav. *(Razmišlja, komu naj zaupa.)* Ti *(Pokaže in pogleda Prihodnost 1.)* si tako pozitivna. Ne verjamem, da je v življenju res vse lepo in prav.

BRINA
KERNEŽA
9. b

Brina Kerneža, 9. b

Vsaj do zdaj je bilo videti tako. Nikoli nisem bila srečna, zato tudi v naprej ne bom.

(Prihodnost 1 odide.)

Špela: Ti, *(Prihodnost 2.)* ti pa si tako negativna oziroma razmišljaš samo o slabih stvareh, da ti ne verjamem. Mislim, da v življenju le niso samo slabe stvari.

Prihodnost 2: Prav, a še vedno mislim, da se motiš. Tele tepke pa tudi ne smeš poslušati. *(Pokaže na Prihodnost 3 odide.)*

Špela: No, ostala si mi samo še ti. Tebi še najbolj zaupam.

(Tišina.)

Špela: Kaj misliš, kakšno je življenje, ki je še pred menoj?

Prihodnost 3: Veš, to ne smeš gledati na splošno. Vsak človek si gradi svoje. Kakršno življenje si želiš, takšno boš gradila in imela. Vse je odvisno od tebe in tvojih dejanj.

Špela: In kaj naj naredim, da ne bom sama?

Prihodnost 3: Nisi sama. Poglej okoli sebe. Vsak dan gre veliko ljudi mimo tebe. Nameni jim pozdrav ali kakšen nasmeh in v srcu ti bo lažje. Počutila se boš kot svobodna ptica, ki nima meja. Poišči si tudi prave prijatelje, ki bodo hodili s teboj v svet. Skupaj boste odkrivali lepote sveta in gradili svoja življenja. Vsi skupaj se boste počutili kot ena velika družina.

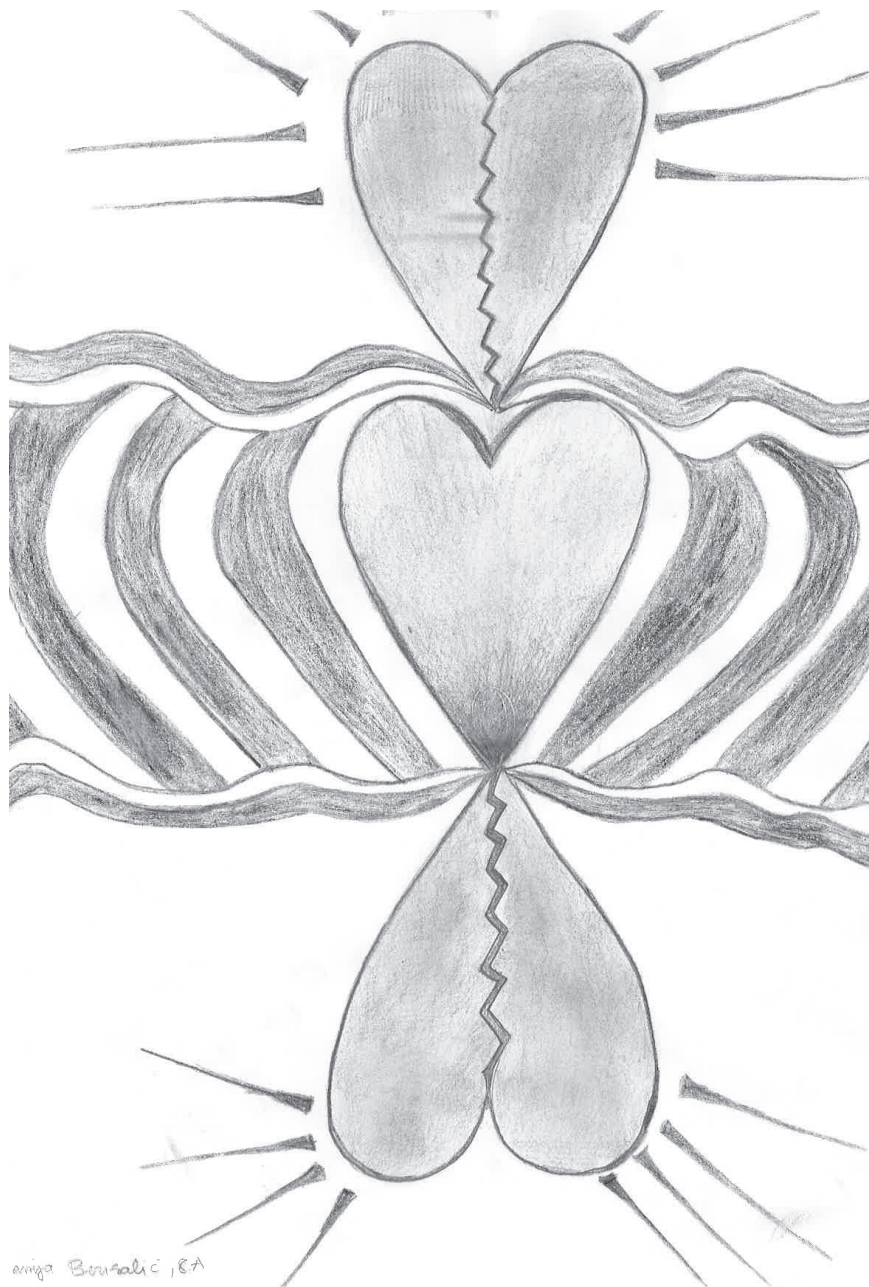
Špela: Ja. Ja. Prav imaš. Vendar ... Kako naj vem, da mi v življenju ne bo težko?

Prihodnost 3: Glej. Ti si v dvomih in dokler jih ne boš rešila sama pri sebi, življenje ne bo imelo smisla. Zberi pogum in stopi v nov svet, ki ga še ne poznaš. Pozabi na starega in živi na novo. Premagaj vse strahove in upaj na srečo. Prava pot te bo pripeljala do lepega in srečnega življenja, kakršnega si sama želiš.

Špela: In ... Kako naj vem, kaj je prava pot?

Prihodnost 3: Zaupaj vase in v svoje srce. Ljubezen in čas te bosta pripeljala do ljudi, s katerimi si boš delila pot. Skupaj boste padali in se pobirali in bili drug drugemu v oporo. Pravi prijatelji ti bodo vedno stali ob strani in ti zaupali. Velika ljubezen in potrpljenje te bosta pripeljala do srečnega konca. Zato nikoli ne obupaj in hodi z dvignjeno glavo v svet. Srce te bo vodilo v življenje in ne ustavi se pred vsako oviro. Živi svobodno in brez strahu.

Špela: Hvala. Hvala ti. Zdaj si mi res spremenila pogled na svet in življenje, ki me še čaka.

Lamija Berisalić, 8. a

Lamija Berisalić, 8. a

Prihodnost 3: Že zdaj lahko vidiš, da si se prav odločila, da si izbrala mene. V življenju ti bo veliko lažje, če boš zaupala le tistim ljudem, ki jim sama najbolj verjameš.

Špela: Ja, prav imaš.

(Prihodnost 3 odide.)

Špela: Zdaj vem, kaj sploh je življenje. To je še dolga pot pred menoj, ki mi bo prinesla veliko novih spoznanj. Nikoli se ne smeš ustrašiti prihodnosti. Raje upati na boljšo prihodnost, kot pa gledati na preteklost.

(KONEC.)

Ocena drame:

Domiselna komunikacija posameznika samega s seboj. Soočenje s svojimi dvomi in strahovi. Zapis lahko razumemo kot 'boj' za Špelino prihodnost in usodo. Avtorici je enkratno uspelo ujeti stanje, v katerem se nahaja večina najstnikov, ki se sprašujejo, kdo sem, kam grem, kaj me čaka ... Na trenutke zapis deluje presenetljivo zrelo in celovito. Dramsko podajanje pogovora je zelo posrečeno, saj zapis deluje dinamično in tekoče.

Žiga X. Gombač

ANIKA SIMONČIČ, 9. razred
OŠ Boštanj, mentorica Silva Žveglič

BOLEČINA

Lahko je zgolj beseda, tih šepet,
mogoče je udarec, na koncu pretep.

Bilo je prvič,
ko bila sem na tleh,
zanj bila je le šala,
a minil me je smeh
– vdih.

Da je to zadnjič,
si rečem in grem,
naslednjič bo bolje,
morda komu povem
– izdih.

Ne morem pozabiti,
kaj mi je naredil,
na meni so rane,
a on je res kriv
– drhtljaj.

Želim si, da grejo
stran vse brazgotine,
jih solze odnesejo
tja dol v globine
– jok.

Ne morem več
prenesti te tišine,
nikoli nič ne reče,
moje potrpljenje izgine
– krik.

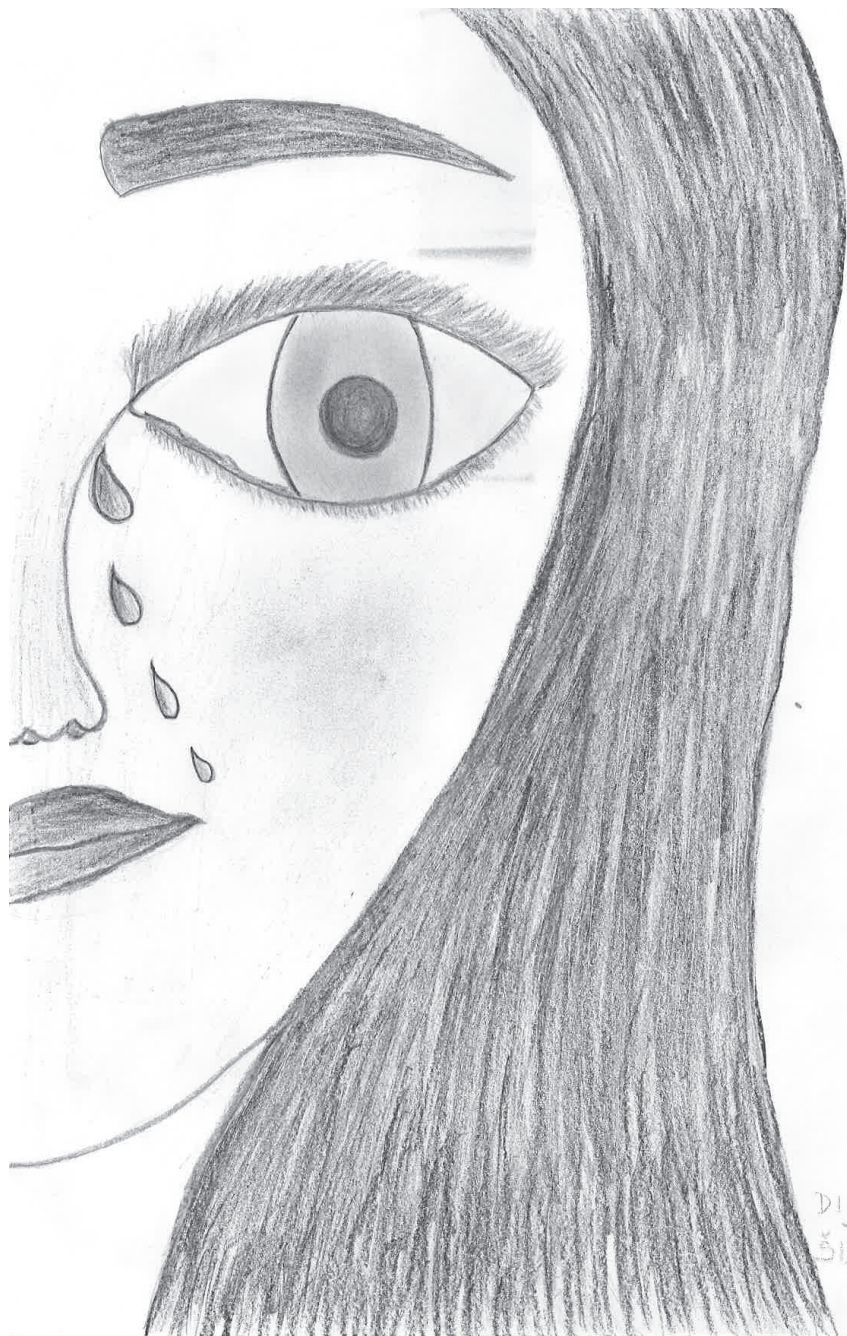
Nič ni govoril,
le tiho je bil,
čakal je name,
a le del mene izgubil
– bolečina.

Ne zdržim več,
ker nikamor ne pridem,
vse, kar mi ostane,
je, da odidem
– konec.

Ocena pesmi:

Pesem skozi domisel in občuten pristop oriše stisko, morda tudi travmo. Stisko in travmo, kot občutji, ki sta izšli iz zaupanja, kar se ne bi smelo zgoditi. Avtorica bralcu omogoči spoznanje palete čustev, ki praviloma vzbrstijo, ko se zgodi, kar se je zgodilo. Paleta močnih čustev, ki bralca potegnejo v pesem in mu dajo misliti, se spominjati, spoznati. Čeprav je pesem nekoliko mračna, da njen konec slutiti pozitivno spremembo in slutnjo po boljših časih.

Žiga X. Gombač

DIJANA
ŠIŠARICA
8.07

Dijana Šišarica, 8. a

INES ŠUBIC, 8. razred **OŠ Žiri, mentorica Maja Brezovar**

NA POTI

Skozi razbito okno našega doma sva z bratcem Idahom opazovala vrvež na ulici in vojake s tanki, ki so se peljali sem ter tja. Naše mesto je bilo polno vojakov, vojna pa je trajala že kakšno leto.

Po nekaj minutah razmišljanja sva z bratcem stekla na cesto. Odpravila sva se proti robu mesta, kjer smo otroci imeli igrišče. A nikoli se nismo igrali. Danes je tako kot po navadi Kenan iz našega skrivališča privlekel radio. Komaj ga je usposobil, že je v daljavi počilo in radio je izgubil signal za nekaj sekund. Radio je hreščal in končno smo zaslišali glas novinarja. Ta je poročal o ogromnem številu migrantov, številu smrtnih žrtev in okrepitevah, ki jih bo poslala Amerika. Pri srcu me je stisnilo, koliko nedolžnih otrok umre zaradi vojne. Lahko sem vesel, da sem še živ. Ozrl sem se k bratcu in takrat nisem niti slutil, da zadnjič vidim njegov obraz.

Minila je kakšna ura in z Idahom sva se odpravila domov. Na pol poti sem se ozrl nazaj, a mojega bratca ni bilo nikjer več. Panično sem se začel ozirati naokoli, a o Idahu ni bilo ne duha ne sluha. Začel sem tekati sem ter tja ter spraševal ostale, če so ga kje videli. A nihče ga ni videl.

Dan se je prelival v večer in vedno bolj me je skrbelo. Poki so postajali vse močnejši, staršev pa še ni bilo doma. Odločil sem se, da grem k meji. Slutil sem, da je Idah tam. Čez slabo uro sem videl visoko bodečo ograjo, vojakov pa je mrgolelo kot mravelj v mravljišču. Oziral sem se naokrog, a videl sem le vojake in tanke. Ko sem se odpravljal domov po drugi poti, sem se spomnil, kje bi Idah lahko bil. Stekel sem proti najini votlini in nekaj metrov pred njo sem se ustavil. Do najinega skrivališča so vodili temni rdeči madeži, a izgledali so dokaj sveži. Pred očmi so se mi zavrteli prizori mrtvega Idaha. Kriknil sem in stekel naprej do najinega skrivališča. Ko sem vstopil, mi je srce zastalo. Po licih so se mi spustile solze. Njegovo ubogo prekrvavljeno telo je ležalo tam s strelno rano v trebuhu. Počepnil sem k njemu in ga objel. Težke kaplje so mi polzele po licu. Obraz mi je postal vročičen. Rdeče sledi proti najini votlini so jasno pričale, da je komaj prilezel na varno. V meni je vrel ogenj in telo bratca

sem še močnejše objel. Vzdignil sem ga v naročje in ga odnesel domov k staršem.

En teden kasneje sta mi starša povedala novico. Odločila sta se, da bomo pobegnili iz Irana. Živeli smo na robu Irana, tik ob meji z Afganistanom. Zabičala sta mi, da se lahko od prijateljev samo poslovim in ne smem nikomur povedati, kam gremo. Mama je začela pakirati, oče pa se je pri starem zancu Imranu dogovoril, da nas pelje do morja, kjer bomo šli s čolnom naprej.

Naslednji dan smo šli še na grob Idaha, da bi se poslovili. Solze so mi spet privrele na plano, ko sem se spomnil grenkih spominov. Ko smo odhajali, sem gledal pusto pokrajino, mama in oče pa sta se pogovarjala o boljšem življenju v Evropi.

Po dolgih urah vožnje smo prispeli. Imran je pomagal očetu prinesiti čoln s tovornjaka, mama pa je poljubila tla svoje domovine v slovo. Edina stvar, ki sem jo še videl, je bila morje.

Ocena proznega besedila:

Zgodba Na poti je kratek in tragičen utrinek usode premnogih posameznikov, ki skušajo preživeti na kriznih območjih. Neposredno in stvarno, skoraj faktografsko, opisuje stanje izgube na več ravneh. Izgube bližnjega, izgube doma, tudi na nek način svobode, nemara celo identitete. S tem da se ja avtor lotil takšne forme zapisa, ni čisto nič narobe. Ker je zgodba pisana prvoosebno, poudari njeno avtentičnost. V kriznih razmerah so minute lahko odmerjeno skopo, čeprav so nemara usodne, zaznamujoče in travmatične.

Žiga X. Gombač

AJDA VARL, 9. razred

OŠ Prežihovega Voranca Maribor, mentorica Mojca Andrej

POT

Pot ni vedno ravna.
Lahko je kriva, zavita ali včasih celo skrita.
Pot je nepredvidljiva,
nikoli ne veš, kdaj iz kakšnega ovinka
bo nanjo stopila bolezen, nesreča ali nevihta.

Sami si tlakujemo svojo pot.
Včasih resda nas potisne v kot,
a važno se je pobrati,
saj ničesar se ni treba bati.
Pomembno je le znati,
upati si in dati.

In če ti pot, po kateri hodiš,
ne ustreza?
Zgradi si novo,
saj enkrat zagotovo
na pravi boš pristal!

Pot ti pove,
kje si in kam si namenjen.
In dokler imaš stopala na tleh
in pogled na zvezdah,
te té lahko vodijo,
kamor želiš.

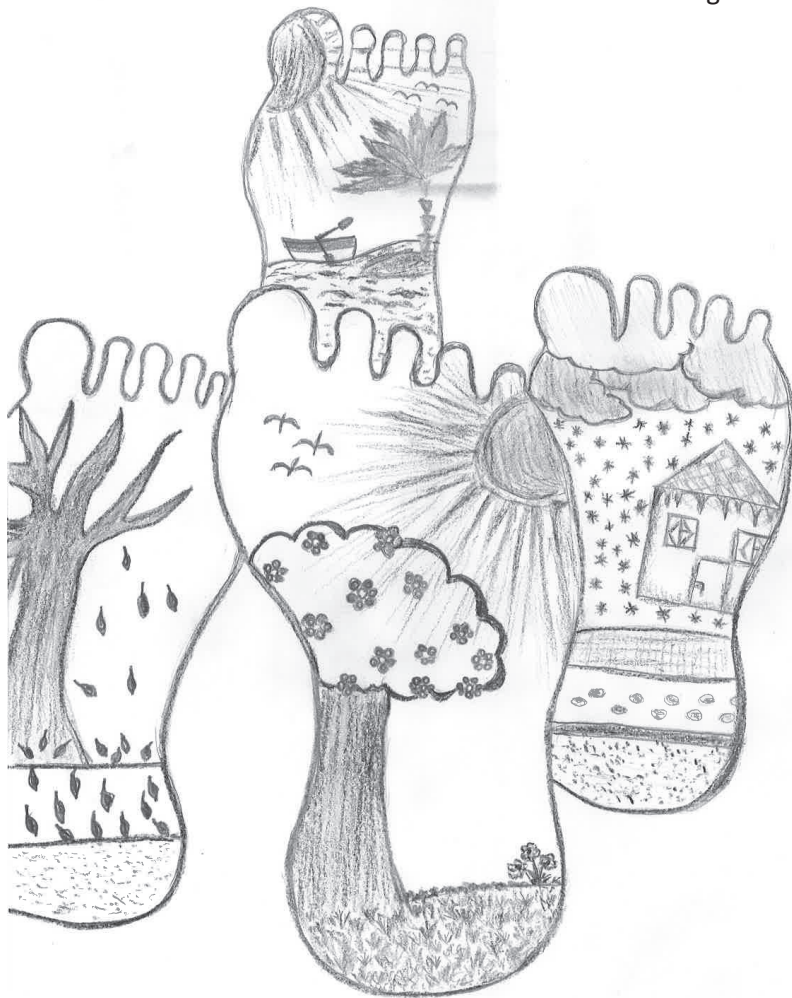
Vsake sanje nas vodijo tja, na konec sveta, kjer se naša pot konča.

Ocena pesmi:

Pesem, ki opisuje človeško življenje. Kot razburljivo in spremenljivo dejstvo, s katerim ima opravka vsak posameznik. Iz pesmi je mogoče zaslutiti krhkost in nemoč posameznika napram usodi. A ne v celoti. Avtorica

dopušča možnost, da usodo tu in tam vzamemo v svoje roke. Torej, da življenje živimo, da nismo zgolj pasivni opazovalci, kaj se dogaja z nami. Kljub vprašanju in dvomom pesem lahko razumemo kot optimistično, seveda v realnih okvirjih.

Žiga X. Gombač

Klara Plaznik, 7. a

KIARA
PLAZNIK
7. a

JAKOB ZEIN ALHADY, 8. razred
OŠ Koseze, mentorica Urška Perko

ŠTIRI LIRIČNE VINJETE

Vsaka črta, vsaka točka,
ki na nebu se izriše,
mar pripada meni?
Kdo jo tja zapiše?
Vsak sam v svojem svetu
zatopljen je v lastne misli,
v stvarnost zre skoz iluzije,
nanj krhek žarek lune sije.

*

Mar z nebá vsem sijem,
kot srce vam bijem,
ali dušo, kri vam pijem?
Nisem črn niti bel
in v barvah tudi nisem,
na podlagah nisem jasen,
kot škržat na lubju glasen,
sem kot divji roj čebel.

*

Prodoren soj luči in prah,
v neonskih barvah svod,
po krvi vonj, pekoči strah,
na vratih znak – labod.
Labod z rdečim kljunom,
labod z žarečimi očmi,
vrti se v lastnem krogu,
zre vame, zre v ljudi.

*

A nazadnje, prav na koncu,
vse bo le svetloba bela,
potoki sreče bodo stekli,
ostala bo le soba bela,
bela soba, čisto čista,
drobno bo šumenje,

le zvezde sij in mrak noči,
le misel na življenje ...

Ocena pesmi:

Zapis štirih liričnih vinjet je odziv na odraščanje in razumevanje sveta, kot takšnega. Sveta, odnosov, spoznanj in kritičnega odziva na njih. Sprožilec je bil nemara močan in globok vzgib, morda so pesmi povzročili pozorno spremljanje okolice in seveda globok potop vase. Kot takšne, štiri vinjete delujejo kot obetavni prvi pesniški koraki. Ne smemo pozabiti, da izražanje občutij s poezijo zahteva globok razmislek, introspekcijo in odmik od vsakdana. To je avtorju zelo dobro uspelo.

Žiga X. Gombač

DRUGA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

EVA ČAMPA, 8. razred

OŠ Vižmarje-Brod, mentorica Anita Dernovšek

SANJE NA POTI

Sanje dajejo življenju pravo podobo, pomagajo mu in ga izpopolnjujejo. Človeka za trenutek oddaljijo od boleče resničnosti, da zaplava v svetove, ki jih prej ni poznal. S sanjami si človek ustvari idealno podobo popolnosti. Nekaj malega je odvisno tudi od življenjske poti, bolj kot je strma in vijugasta, več preizkušenj nosi s seboj. Sanje obarvajo tudi najbolj temne kotičke naših misli in dejanj, življenjski poti pa dodajo manj naklona in ovinkov. Kaj sploh je življenjska pot in kaj so sanje? Življenjska pot je verjetno v naprej določena pot, po kateri človek hodi celo življenje, lahko je že načrtana, ustaljena, lahko pa se od nje oddaljimo v sanjah, ko se naši skriti občutki, misli obogatijo z domišljijo, ki nas včasih povlečejo globoko z dna. Življenjska pot in sanje se povezujejo v celoto, ki lahko obstaja ali pač ne, od nas je odvisno, kako jih povežemo.

Začelo se je že zelo zgodaj, pa se še kar ni končalo, to stopicanje po trnih, obsojena sem, ostajam na mestu, kraju brez možnosti. Okrog mene se bohotijo stvari, materialno bogastvo, ki mi ne pomeni nič. Praznina. Obstajam tu, sredi praznine, ki si jo želim zapolniti s spomini, a ne uspe mi. Tujka v svojem domu, telesu ... Povsod drugod je toliko zanimivih stvari, ki me ves čas opozarjajo in nagajivo vabijo. Ampak tukaj, sredi mestne zavozlanosti, neprestanega primerjanja in zmerjanja, ni nič, no skoraj ničesar, kar bi mi dalo občutek pripadnosti, prej me vse skupaj odbija. Vse mi oznanja kot cerkveni zvon ob polni uri, da nisem za to meščansko idilo, da si ne zaslužim tega. Nočno nebo moje občutke podpira, saj si tudi ono želi biti opaženo, sprejeto. Neprestan hrup, soj cestnih svetilk in brenčanje daljnovodov, mračijo zvezde v svoji svetlobi, da se jih sploh ne vidi več, ptičje petje vsak dan znova preglasi glasnost elektronskih sevalnikov in zelenje, prostrani travniki, v gruči hiš in naselij se jih sploh ne opazi več.

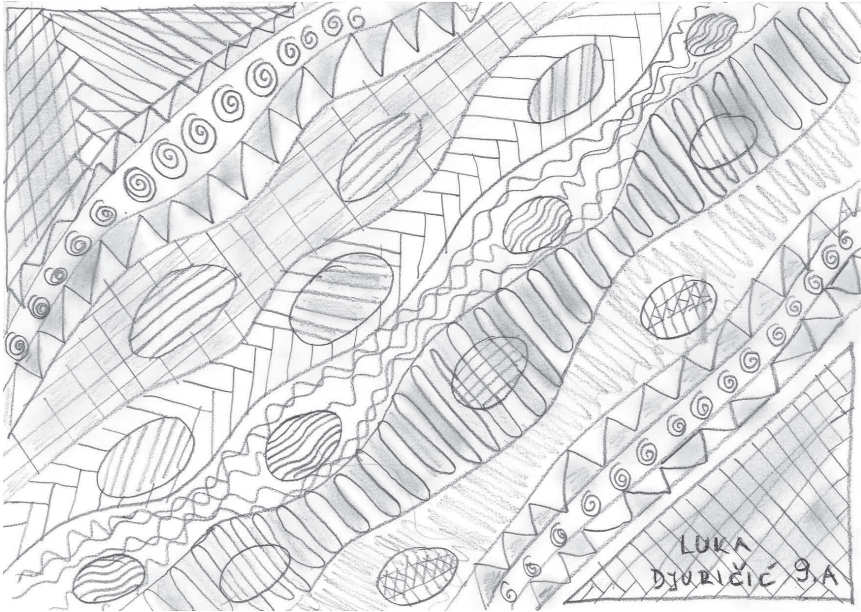
Vsako jutro se zbudim utrujena od sanj, ki mi kažejo nove poti, kakršnih si želim. Opozarjajo me, da si moram ustvariti novo pot – svojo

pot, ki bo pristnejša, prekrita s tančico nagajivosti. Pomislim. Naj pozabim nanje, jih ovržem in jih nadomestim s čim drugim. Naj pozabim na vse ostalo in jih v trenutku obudim. Naj še sramežljivo in tiho čakam, morda oživijo in mi one pokažejo pravo pot. Počakala bom, čutim, da sanje še niso odrasle, da potrebujejo še varno zavetje mojih misli.

Že zgodaj so se v mojo glavo vklenile sanje, prisotne so že od trenutka, ko sem prvič zagledala svoj čudežni kraj. Ta kotiček je moj sanjski otok, skrivališče in pribežališče pred svetom. Takrat so bile to le majhne sanje, ki niso bile tako očitne. Le rada sem preživljala prosti čas v naravi in moje skrivališče mi je to popolno omogočalo. Sanje rastejo, izpopolnjujejo se in postajajo vse večje in očitnejše, jasno me nagovarjajo. Želim si stran, saj ne spadam tja, kjer sem zdaj. Tu sem tako osamljena, vrtim se v začaranem krogu, nikjer ni nobene pristnosti, izgubljam se ... Vse postaja tako pritajeno in vzvišeno. Izgubila sem nekaj ljubih mi oseb v svojem življenju, strah me je, da bi izgubila še svoje sanje. Ne, držala jih bom, močno jih bom držala in verjela, da se uresničijo in postanejo resnica. Morda je moja življenjska pot drugje, morda so sanje moja meja z resničnostjo, so ključ vrat v novo in boljše življenje.

Sedim v vinogradu in opazujem okolico. Vse je čisto in umirjeno. Nobenih cestnih svetilk, luči so zamenjale zvezde, ki jasnih in odprtih oči zrejo vame, čeprav so vidne visoko na sijočem nočnem nebu, v jasni noči igrive misli radovedno prisluhnejo žuborenju potoka. Sanje se bohotijo pred menoj tukaj in zdaj. A ne zamerim jim nečimrnosti. Počutim se JAZ! Nihče me ne obsoja zaradi družbenega statusa, izgleda in ugleda, sredi travnikov in vinogradov, dreves in potokov - to res ni več pomembno. Opazujejo me moje pridne in delavne roke ter široko razprto srce. Zamizim, ja, to je tisto, česar si močno želim.

Sanje so me vodile po poti kriti s preizkušnjami, polni mnogoterih spoznanj in ugibanj. Najprej so bile sanje, ki se jih nisem najbolje zavedala, a so postale očitnejše, sedaj so tu in bolj odločno ter trden je njihov korak. Ko odrastem, jih izpolnim. Zaenkrat mi je dovolj, da imam svoje pribežališče, skrivališče pred svetom, svojo jaso brezskrbnosti na dosegu roke. A nekoč bom zapustila to vzvišeno udobje in se predala zelenim poljanam podeželske skromnosti. Sanje, hvala. Hvala, ker mi kažete nove poti na poti vseh poti.

Luka Djuričić, 9. a

Sanje so kakor upanje, z njimi se ti odpirajo novi svetovi, nove poti, ki so lahko drugačne od tistih, kjer hodiš ta trenutek. Morda v pravem življenju ni vse mogoče, a v sanjah je, ja, v sanjah je. V sanjah in naši domišljiji se lahko zgodi vse, čisto vse, česar si želimo in kar upamo. Želim si verjeti, da če je možno v sanjah, je mogoče tudi v našem resničnem življenju. Morda še ne sedaj, a enkrat zagotovo. Prenesimo sanje v življenje in si dovolimo, da se nekatere stvari, nekatere naše misli in želje enostavno lahko zgodijo. Najglobljo željo z dna srca pospremimo v sanje, oživela bo, morda le v sanjah, a sanje so v nas in nas spremljajo ter varujejo. Sanje so na svetu za to, da podirajo ovire. Sanje so na poti, da se ti razkrivajo, uresničujejo in zmagujejo.

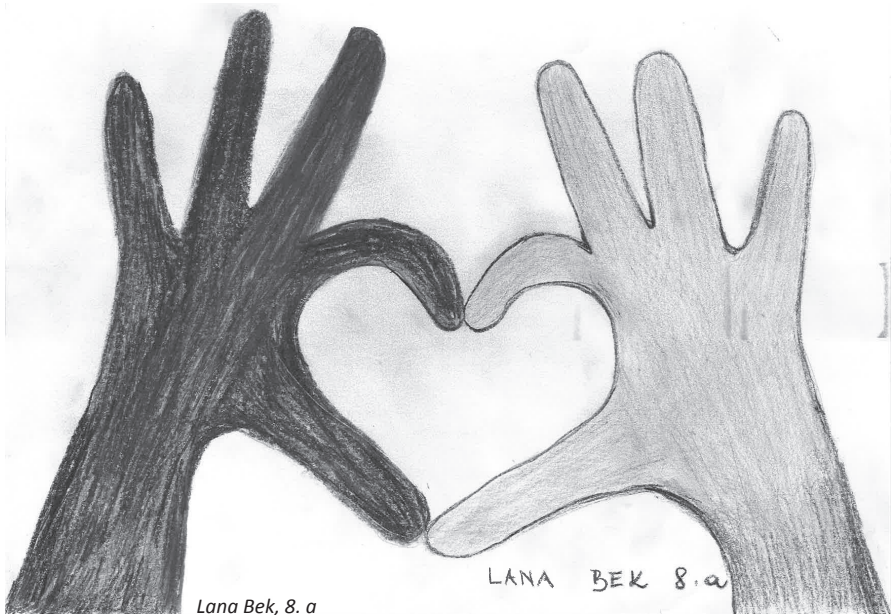
ANABEL HABER TODORVIČ, 9. razred OŠ Koper, mentorica Ester Bertok Nardin

STARA LJUBEZEN NE IZGUBI KORENIN

Zgodnja pomlad leta 2018, park Tivoli v Ljubljani. Rok in Jana pišeta nalogo za slovenščino. V šoli se spet učijo o Romeu in Juliji. Kot da ni bilo že v osnovni šoli dovolj o tem. Vse skupaj se jima zdi nesmiselno. Zgodba je bila lepa, a preveč zapletena in neobičajna za današnji svet. Kdo bi dandanes osvajal dekle s takimi besedami? »Kako oprla lice je ob dlan! O, da sem rokavica na tej dlani in ji poljubljam lice.« Kakšni nesmisli! Če bi fant to rekel puncici v 21. stoletju, bi mislila, da je čudak. Prav nič se ji ne bi zdelo romantično in zapeljivo. Puncici se plača pijačo, ne pa recitira poezijo!

»Ej, Jana, si predstavljaš, da bi te jaz tako osvajal, ko sva se spoznala? Kaj bi naredila?« vpraša Rok svojo puncico. Spoznala sta se v prvem letniku gimnazije in že prvi dan sta vedela, da sta si usojena. Roku je ni bilo potrebno zapeljivati, ker sta se zaljubila na prvi pogled, ampak Janina misel na Roka, ki recitira poezijo, jo je takoj nasmejala. »Hahaha, sploh si ne morem predstavljati kaj takega. Mislila bi, da si čisto nor! Že v osnovni šoli smo se s sošolci smejali Romeovim besedam in se spraševali, kaj bi bilo, če bi nas kdo tako osvajal. Prišli smo do zaključka, da se verjetno kaj takega sploh ne bi zgodilo. Preveč nenavadno je. Ampak, hmmm ... reakcija je najbrž odvisna tudi od človeka, kajne?« je na Rokovo vprašanje odgovorila Jana. Rok je malo razmišljal, prečrtal nekaj besed v zvezku, napisal nekaj novih, pogledal okoli sebe in šele nato pritrdil: »Ja, no, res je. Odvisno od človeka. Meni ne bi bilo pretirano všeč, da mi kdo govori take bedarije. Najbrž pa je bilo to takrat puncam všeč.« Jana mu je pokimala in se spet lotila naloge. Že res, da so bile Romeove besede zabavne in nesmiselne za današnje dni, zgodba pa ji je bila zelo všeč. Kar umrla sta od ljubezni! Nepredstavljivo za današnji čas.

Čez nekaj tednov je že bil maturantski ples, s tem je tudi prišlo obdobje prvega vpisnega roka na fakultete. Rok si je od vedno želel študirati ekonomijo, Jana pa angleščino v Ljubljani. Po gimnaziji sta se želela vseliti v skupno stanovanje, imela pa sta eno težavo: Janina starša sta želela, da bi se Jana izobraževala v tujini. Spodbujala sta jo,

Lana Bek, 8. a

naj se preseli v London in si tam ustvari dobro kariero. Vedela sta, da je Jana sposobna, pridna in delavna ter da jo v Sloveniji zadržuje samo njen fant, ki nima tako visokih ambicij. Roka nista marala. Zdel se jima je preveč preprost, menila sta, da bi si njuna hčerka zaslužila boljšega, uspešnejšega fanta – kakšnega pametnega Angleža. Tudi Rokovi starši so zanj že imeli načrte. Od vedno so trdili, da se mora njun sin poročiti z njihovo družinsko prijateljico. Z njo je odraščal, bila sta le prijatelja in do nje ni nikoli čutil nič več kot to.

Juliji je bil predlog staršev zelo všeč. Od nekdanje je oboževala angleščino, Anglijo; vse v zvezi s to državo in njenim jezikom, ampak Roka ni želela pustiti v Sloveniji. Njemu pa niti na misel ni prišlo, da bi se izselil iz domovine. Ni ji preostalo drugega, kot da se odloči, kaj je zanjo pomembnejše – ljubezen ali sanje, ki jih je imela celo otroštvo. Starša sta se odločila namesto nje. Zapustila bo Slovenijo in se preselila v London. Ko se je o tem pogovorila z Rokom, sta se oba strinjala, da zveza na daljavo ne bo delovala in da se morata raziti. To je bilo težko za oba, saj sta mislila, da bosta skupaj do konca življenja. Bila sta si usojena!

* * *

London, 10. 9. 2019

Rok,

že eno leto je minilo, odkar sva se nazadnje videla. Ne moreš si predstavljati, kako te pogrešam! Zakaj mi nič ne pišeš? Sploh dobivaš moja pisma? Obljubila sva si, da bova ostala v stiku. Poskušala sem ti pisati po Facebooku in te klicati, ampak se nikoli ne oglasiš. Je kaj narobe? Vse v redu? Poslala sem ti že najmanj deset takih pisem. Si jezen name? Mi zato ne odpisuješ? Jaz te imam še vedno rada. Samo nate mislim.

Na fakulteti mi gre odlično. Spoznala sem nekaj prijateljic – z njimi sem se ujela že v prvem mesecu svojega bivanja tu. Kako gre tebi na fakulteti? Je težko?

Spoznala sem nekega fanta, ime mu je John ... Z mano študira angleščino. Prijazen je. Mama in oči sta ga spoznala, ko sta me prišla obiskat. Zelo jima je všeč. No, saj je tudi meni všeč, ampak z njim si ne predstavljam prihodnosti. Zame boš ti vedno edini, ampak njega ne morem pustiti na cedilu. Je taka dobra duša in težko bi ga odslovila. Poleg tega pa s tabo ne bom nikoli več imela priložnosti biti. Predaleč sva ...

Prosim, odgovori mi na pismo!

tvoja Jana

* * *

Ljubljana, 31. 10. 2019

Jana,

prosim, da odnehaš. Nimam več časa zate. Spomladi se bom poročil z Ano (saj veš, kdo je). Lepo se imej s fantom.

Rok

P.S.: Na fakulteti mi gre v redu.

* * *

Jana je prebrala pismo in začela jokati. John jo je spraševal, zakaj joče, in rekla mu je, da je umrla mama njene najboljše prijateljice iz Slovenije. Ni mu želela povedati resnice. Kaj bi si mislil o njej? Odločila se je, da bo pozabila na Roka. Uživala bo in si ustvarila življenje z Johnom. Z njim se bo poročila in imela otroke. Tako ji je predlagala tudi mama. Vselej je vedela, kaj je najbolje za njeno hčer.

Minilo je nekaj let – Jana se je poročila z Johnom in rodila njunega prvega otroka, deklico po imenu Elizabeth. Zaključila je študij angleščine in se zaposlila kot prevajalka.

Po vseh teh letih še vedno ni pozabila na Roka. Čustva do njega so bila še vedno prisotna, ni si mogla pomagati.

Z Rokom je bilo enako. Kljub poroki z Ano Jane ni nikoli pozabil. Tisto pismo ji je napisal, da bi ji olajšal življenje. »Zdaj je verjetno srečna z Johnom,« si je mislil, »pozabila je name.«

A ni bilo tako.

* * *

Jana je ravno dopolnila 30 let in na željo staršev se je odločila, da bo praznovala tudi doma, v Sloveniji. Z možem in otrokoma je prišla v Ljubljano. V tem času je namreč rodila še eno deklico, Daisy.

Seznam povabljenih na rojstnodnevno zabavo je sestavljala njena mama. Želela je povabiti vse ljudi, s katerimi se je Jana družila, preden se je preselila v Anglijo. Brez pomisleka je na seznam napisala tudi Roka in njegovo družino. Prepričana je bila, da s tem ni nič narobe; ni vedela, da so odnosi med Jano in Rokom slabi.

Prišel je dan zabave. Bil je lep sončen poletni dan, zrak se je že malo ohladil, saj se je bližal večer. Gostje so začeli prihajati, Jana jih je sprejemala, z vsakim je malo poklepetala. Ko pa je pred njo stal Rok, je ostrmela. Ni vedela, da je bil povabljen. Pozdravila je njegovo ženo ter otroke, nato pa ga je zvelkla na vrt za hišo, kjer ni bilo nikogar. »Kaj delaš tukaj? Mislila sem, da me nočeš več v svojem življenju. Samo otežuješ vse skupaj!« se je razjezila Jana. Rok je takoj začel pojasnjevati: »To sem naredil samo zato, ker sem hotel, da si srečna, da si ne delaš skrbi! Kaj bi se zgodilo, če bi ti napisal, da te ljubim? Nič se ne bi spremenilo, samo še bolj bi otežil vse skupaj! Ampak Jana, jaz te po vseh teh letih še vedno ljubim!« Jana ni vedela, kaj naj reče. Vedela je samo, da čuti enako. Kaj se naredi v takem položaju? Deset metrov stran je stal njen mož z njunima otrokoma. Če se je pomaknila bolj na levo, je lahko videla tudi Rokovo ženo. Bi lahko uničila vse to? Ne. Odločila se je, da bo lagala. »Rok, oprost, ampak nič več ne čutim do tebe. Ustvarila sem si življenje z Johnom in res sem srečna. Niti na pamet mi ne pride, da bi zapravljala čas s tabo! Prosim, da se več ne pogovarjaš z mano.« Rok je odšel, kolikor hitro je mogel, do konca zabave nista črhnila niti besedice. Ko je Rok s svojo družino odšel, se nista niti poslovila.

* * *

Pomlad leta 2070. Jana se s pomočjo sprehajalne palice sprehaja po parku Tivoli. Točno tam, kjer sta z Rokom pred več kot petdesetimi leti skupaj pisala nalogo za slovenščino.

Po tem, ko je umrl njen mož, se je preselila nazaj v Slovenijo. Hčerki sta se že davno začeli šolati v Franciji, tam dokončali študij in si ustvarili družini. Preselila se je v hišo, v kateri je živela kot otrok. Njena starša sta umrla, nikogar ni več imela. O Roku ni vedela nič. Odkar je živela v Sloveniji, ni poskusila navezati stika z njim. Sploh ni vedela, ali je še živ.

Sprehodila se je do klopce, na kateri je sedela z Rokom spomladi leta 2018. Vsakega trenutka z njim se je spominjala. Ni je motilo, da na klopci že nekdo sedi. Usedla se je poleg starejšega moškega. Nasmehnila se mu je in začela na glas obujati spomine: »Veste, ko sem bila mlada, sem imela fanta. Pogosto sva zahajala sem, v ta park. Kako lepo, da se ni nič spremenilo, mar ne?« Moški jo je začudeno pogledal. Saj to ne more biti Jana. Preprosto ni mogoče ... S tihim glasom je previdno vprašal: »Jana?« Jana ni mogla verjeti: »Rok?« Nič čudnega, da se prej nista prepoznala, popolnoma sta se spremenila. Takoj sta se poljubila ...

Hasanović Denisa 8.A

Denisa Hasanović, 8. a

ISABELA HUBERT PLUEMPER, 9. razred
OŠ Hudinja Celje, mentorica Mateja Hrastnik

NIKOLI NE VEŠ, KDAJ JE ZADNJIČ

Stopila sem skozi vrata in naredila nekaj korakov do sredine avle. Že po prvih vdihih sem opazila vonj po bolnici. Ne znam ga opisati, ampak mislim, da vsak ve, kaj mislim.

Prva stvar, ki sem jo naredila, ko sem vstopila, je bila, da sem se šla pozanimat, kje je soba številka 138. Gospa za pultom mi je povedala, v katerem nadstropju je, in z roko pokazala proti dvigalu.

Na poti do dvigala sem se ustavila pri avtomatu s toplimi napitki. Po žepu sem iskala drobiž in našla tri kovance po 50 centov. Za 1 evro in pol lahko dobim ... kavo z mlekom ali pa čaj. Že skoraj sem pritisnila tipko za kavo, ko sem se spomnila, kako dedek ne mara, da pijem kavo. Nisem hotela poslušati njegovih nasvetov, pa sem se vendarle odločila za čaj. Medtem ko sem ga pila, sem opazovala ljudi okoli sebe. Nekaj medicinskih sester, starše, ki so z otroki hodili okrog, in še kup drugih ljudi. Večini se je nekam mudilo, le nekaj jih je bilo takih, ki so hodili počasi.

Sanjarjenje je prekinil zvok dvigala, ki je prispelo v pritličje. Vstopila sem, preden so se vrata do konca zaprla, in pritisnila številko 3. Opazovala sem, kako se na tablici nad vrati dvigala spreminjajo številke. Najprej ena, potem dve in tri.

Trajalo je nekaj časa, da sem našla dedkovo sobo med vsemi tistimi hodniki, ampak zdaj sem stala pred vrati z napisom 138. Prste sem si grela na še vedno vročem lončku čaja in bila sem živčna, čeprav za to nisem imela razloga. Na hitro sem potrkala in odprla vrata. Soba je bila kar majhna in nasproti vrat so bili okno, postelja, stol in še neke medicinske stvari, ki jih ne znam poimenovati. Šla sem ga objet, kar mi ni čisto uspelo, ker je ležal na postelji.

»Lepo, da si me prišla obiskat,« je rekel in namignil proti stolu v kotu sobe. Premaknila sem ga bližje k njemu in se usedla. Nisem vedela, kaj naj rečem. Kadar smo z družino vsi skupaj sedeli za mizo pri večerji, je

Lea Hriberšek, 8. a

pogovor potekal čisto naravno, zdaj pa nisem našla pravih besed. Tišino je prvi prekinil on: »Kako je v šoli? Je vse po starem?« Odgovorila sem mu: »Ja, nič posebnega. V šoli tudi, nič vznemirljivega ... Kaj pa pri tebi? Vse kot ponavadi?« Spomnila sem se, kako neumno in netankočutno vprašanje sem postavila, zato sem se hitro popravila. »Si že kaj bolje? Kdaj boš lahko prišel domov?« sem dodala, še preden mi je odgovoril. Na obrazu se mu je videlo, kako je poskušal to povedati na čim lepši način, ampak jaz sem že prevelika, da tega ne bi opazila. To bi bolj zaleglo pri moji mlajši sestrici. »A ti ni mami razložila? Zdaj bom nekaj čas tu, ker sem bolan, ampak se bom kmalu vrnil domov. Nočem, da si delaš preveč skrbi,« je rekel in očitno je bilo, da se o tem ni več hotel pogovarjati. Ne, tudi mami mi ni povedala kaj več. V odgovor sem samo pokimala in si nadela nevtralen izraz.

Zatem je v prostoru nastala tišina, ki pa je bila tokrat kar prijetna. Ni mi bilo treba govoriti, njemu pa tudi ne. Gledala sem skozi okno. Videla sem strehe blokov in hiš, daleč za njimi pa zelenje. Potem sem pogledala njega. Odkar sem ga zadnjič videla, je postal bolj bled in shujšal je, ampak zame je bil še vedno isti. Postala sem žalostna, ampak pred njim nisem hotela jokati. Že brez tega mu je bilo dovolj hudo.

To mojo žalost je verjetno opazil, ker je potem rekel: »Sem pa vesel, ko me prideš obiskat ...« Ni še končal, ko je nekdo potrkal na vrata in vstopil v sobo. Bila je medicinska sestra, ki je v roki imela pladenj z večerjo. Pozdravila naju je in pladenj odložila na mizo. Ko smo bili vsi trije v sobi, je postalo kar tesno. Dedka je spraševala o tem, kako se počuti in če potrebuje kakršnokoli pomoč. Poslušala sem jo le z enim ušesom, sem pa opazila, kako rutinsko je postavljala ta vprašanja. Verjetno je to počela po stokrat na dan in ni imela časa, da se vsakemu pacientu posebej posveti.

Ko je sestra odšla, sem morala počasi oditi tudi jaz. Dedek me je pospremil do vrat, kjer sva se poslovila. Obljubila sem mu, da ga pridem obiskat še kdaj.

Na koncu hodnika, ko sem že skoraj vstopila v dvigalo, sem se obrnila in videla, da še vedno stoji med vrati. Nasmehnila sem se in mu pomahala. Takrat še nisem vedela, da sem ga videla zadnjič.

AMRA HUREMOVIĆ, 8. razred

OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, mentorica Sonja Bric

SMARAGDNE OČI

Ptiči, ki me zjutraj zbudijo, rože in dišeč jasmin na našem vrtu; mami ziba Aido, ko se pogovarjava in se smejeva ...

... zdaj o takšni Siriji lahko samo še sanjam ... ker ... potem ...

»Aadab, zbudi se, spet gremo naprej,« joka Aida. Še osem let ni dopolnila, pa že vse svoje življenje živi v tem neredu. Mamo so nekam odpeljali pred dvema letoma in zdaj od nje dobivava le še sporočila, ki jih ustno prenesejo skrbniki v taborišču; večinoma nama sporoča, da je ona v redu in da morava biti trdi kot kamen in odločni; da sva njeni rajski roži in naj najina vera ne usahne, da naju bo našla. Saj poskušam biti močna, za Aido, a ni lahko. »Daj no, pohiti,« spet zakliče Aida. »Mislim, da gremo v novo taborišče.«

In res gremo, v tisto najbližje meji. Tisti, ki so prvič v našem taborišču, se odločijo, da bodo potovali s tovornjakom. In to je napaka - ura ali dve vožnje v razbeljenem, zatohlem prostoru je izbira le novincev. Vsem že krvavijo stopala, pa je vseeno bolje kot vožnja. Ko prispemo, opazimo, da je tu večje in »lepše« ; vsak dobi majhno »stanovanje«; v najinega sta bili dodeljeni še Agharid in Hayal. Hayal in jaz sva isto stari, zato morava skrbeti za najini sestri.

V taboru imamo policijsko uro, ki je od 19-ih do 5-ih. Če te 'sovražniki' dobijo po sedmi zvečer zunaj, boš skoraj zagotovo mučen, prisiljen delati ali še kaj hujšega. Zato vsi pohitimo v stanovanja, ko nam to rečejo. Zjutraj se s Hayal odpraviva po vodo; vedno mi pripoveduje zgodbe iz svoje vasi, govori o svoji materi in o veri. Ko prineseva vodo, se umijemo in gremo na zajtrk.

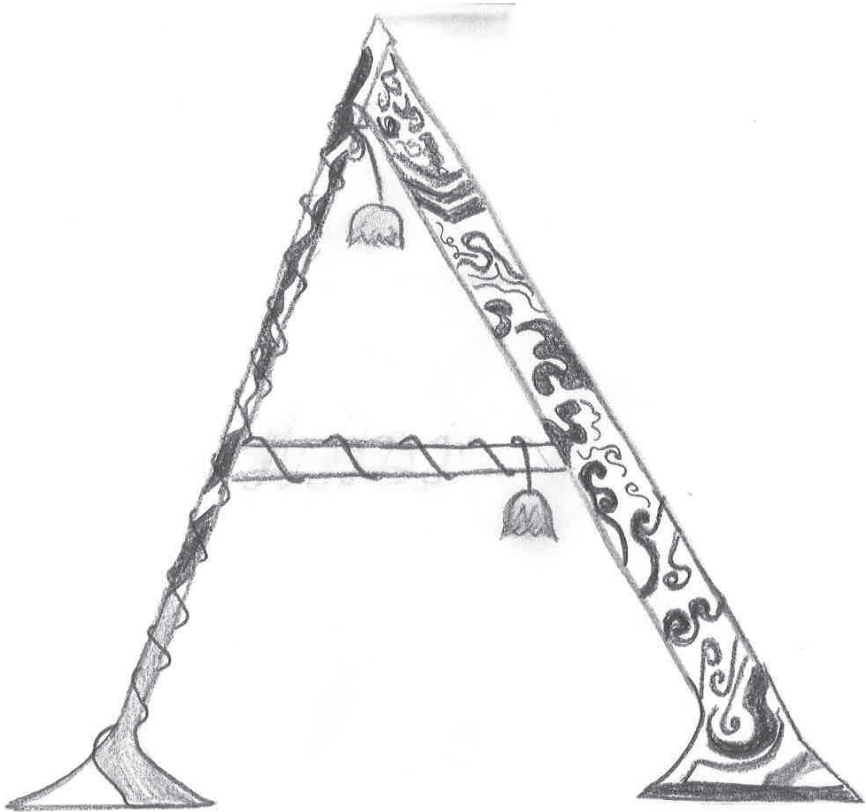
Zadnje čase imam občutek, kot da naju s sestro vsi tukaj gledajo in ves čas opazujejo. Zdi se mi, da za to ni logične razlage, dokler ne slišim skrbnice, ki nama običajno prenaša sporočila od mame. Danes nekaj šepeče drugemu skrbniku tega taborišča. Vse, kar slišim, je: »Mama ...

umrla ... Aida ... prosim ... prijazni ...« Ko sestavim vse to skupaj, je še kako logično.

Zvrti se mi pred očmi, vse je črno in slišim le še živčno mrmranje ljudi. Zbudim se pozno popoldne pri 'medicinski sestri', ki mi daje obkladke in me nekaj sprašuje. »Kaj?« jo vprašam, čeprav me neznosno boli glava. »Sprašujem, kaj se je včeraj zgodilo,« ponovi še enkrat. »Ne vem,« ji odgovorim, nato pa hitro vstanem in zajeclam: »Je mmmami, jije mami res ...?« »Ja, žal, oprost, niso ji mogli pomagati.« »Oh ...« In spet omedlim.

Ko se zbudim, nas nekam peljejo, ljudje so nervozni, a vzhičeni obenem. Nekaj šepetajo, otroci se smejiijo in igrajo. »Kje je Aida?« komaj izustim. Nek skrbnik pa pravi: »Tam je, z ostalimi otroki, potem lahko prečkaš mejo z njo.« Začudeno pogledam, saj nisem vedela, da smo že pri meji. Ustavimo se. Nekdo stopi na skalo in začne: »Priti čez mejo ne bo lahko! Če vam uspe, je pred vami novo in boljše življenje! Če vam ne uspe ..., ste vsaj poskusili ...« Počutim se, kot da sem v kakem filmu, a sem že navajena ljudi s preveč upanja ... na žalost. Nato se naš beg začne.

Vse se vrti v počasnem posnetku. Zgrabim sestriino roko in začnem teči: »Pohiti, Aida, pohiti.« Beživa, beživa, medve beživa, slišijo se streli, slišim krike ljudi, ljudje okoli umirajo, medve pa beživa, dokler ne počni tako zelo blizu ... Obrnem se in vidim otroka na tleh ... vidim dolge črne lase in zelene oči, ki se obarvajo krvavo rdeče. Prepoznam smaragdne oči in zagledam rdečo točko, kjer jo je izstrelak zadel. »Aida! Aida!« Poklekнем, ko nekdo zakliče moje ime, a se ne obrnem; v rokah držim umirajočo sestro. »Vse bo v redu,« ji prigovarjam in si jo naprtim na ramena. Vse bo v redu. S sestro na hrbtu tečem in kričim, kričim na kogarkoli, ki je zadel sedemletno punčko, ki ne pozna dobrega življenja, kričim za vse, ki so izgubili življenja na tem begu in uspe mi; prišla sem čez mejo, čisto blizu je reka. Tam se ustavim in odložim sestro na tla, pogledam jo v oči in ji obljubljam, da bo vse v redu, čeprav sama vem, da to ni res. Izpiram ji rano in pravi mi: »Aadab, v redu sem, v redu bom, našla bom mamu in vrnili se bova, ne skrbi zame, vrnila se bom, rada te imam, pozabi, če sem bila jezna nate, pozabi na vse, kadar si bila jezna name, rada te imam, vrnila se bom ...« »Tudi jaz te imam rada,« rečem, nato pa ji obraz do konca zbledi in neha dihati. Ni je bilo strah, vrnila se bo, Aida - vrnitev.

Allen Cvek, 9. a

Ni jokala. Jaz sem jokala. Ona je tista, ki je pogumna. Jaz sem tista, ki poskuša biti. Njene oči niso izgubile smaragdne sijaja. Nekje v Turčiji sva. Dolgo kopljem jamo, v katero položim njeno negibno trupelce; delno jo zasujem, nato se umijem, se zakrijem z oblačili, ki jih imam, ter molim; potem se še enkrat poslovim ...

To je moj najpomembnejši spomin.

Zdaj ... sem starejša. Živim v Londonu, imam službo, moža, hčerko, nimam pa sestre. Zaslužila si je več, vem, da si je. Letno gremo v Turčijo, nisem pozabila, kje sem jo pokopala. Zdaj ima spodoben grob. Ko dajem spat hčerko, se zagledam v njene oči in vidim svojo sestro. Počutim se, kot da sem dobila še eno priložnost, da rešim življenje otroka, da mu dam življenje, ki si ga zasluži, življenje, ki si ga vsi zaslužimo, življenje,

pred katerim ne bežimo, življenje, ki se ga ne bojimo, življenje, v katerem upamo, življenje, katerega želimo vsi živeti - svobodno življenje.
To je moja zgodba, moje sporočilo; sem Aadab - upanje.

Nebogljena roka v ženski roki blodi, ki ne ve, kaj naj s telesom in nima več poti, nima

Jaz čakam.

Sedim ob njem,

za roko ga držim.

Ironija prava.

Mastna hrana mu diši,

a jesti je ne sme.

Mlečno kašo,

Bolečina

O, prosim ne

Edino duša še

Kako?

zadnje dihe!

»Uživaj svoje,

Meni truplo govori:

A zmota pritegne vse ljudi.

grešni kozel pa živi.

Milo jagnje umori,

kost boleče mu prebije.

Rak raka ne ubije,

Čisto nič mu ne diši.

jedel bo zadnje dni.

MIHA JEVŠENAK, 9. razred
Osnovna šola Šalek, Velenje; mentorica Sanja Jazbinšek Sever

EPILOG

EPILOG

zdaj je moj vladar.«

e umri! Samo dlan še išče.

živi. Vsak se sreča

s sestro smrtjo,

ki ima štiri ase

v rokavu.

Čakam.

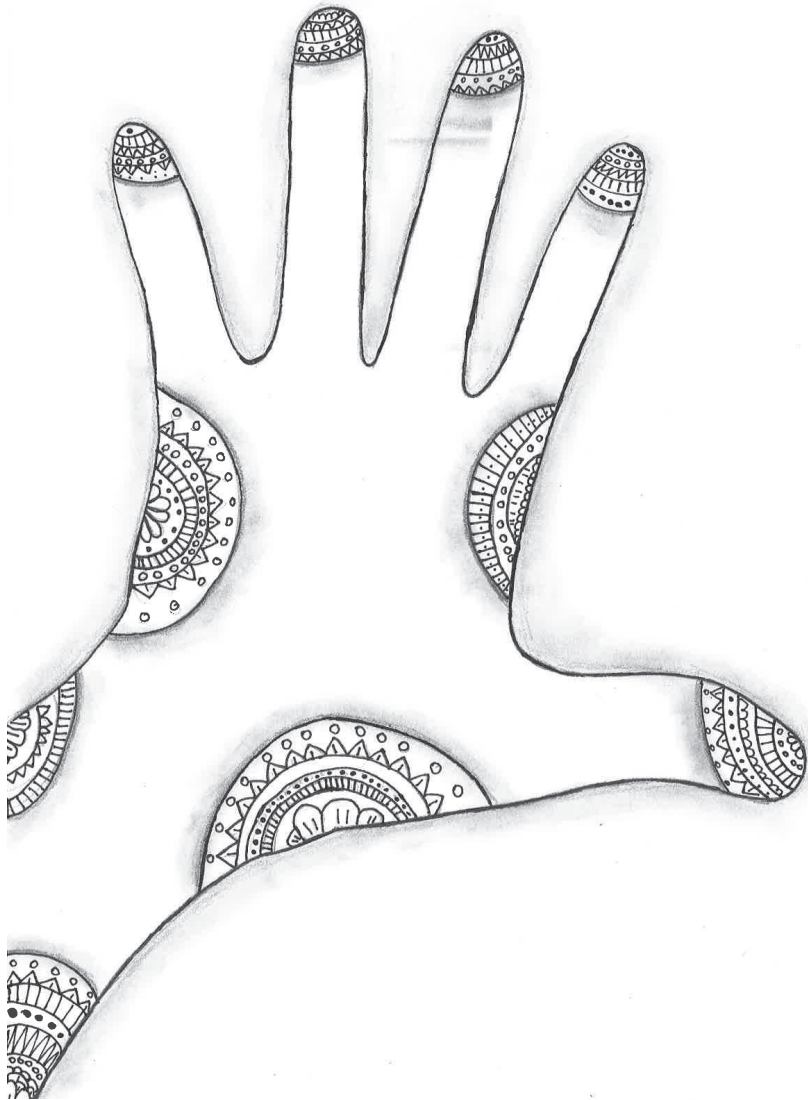
načrta za prihodnje dni. Roka vodi njene poti. Ona ve. Izkušnje ji govore.

povrne _____.

Krivulja se

se v ravno črto

obrne;

Lea Hriberšek, 8. a

TINA KRALJIĆ, 9. razred
OŠ Frana Metelka Škocjan, mentorica Irena Pleterski

KO SE LJUBEZEN VDA ČASU

Bilo je sredi poletja. Pa vendar sem bila prvi dan v tem poletju doma. Vstala sem ob osmih in pozajtrkovala. Mirno sem gledala televizijo, nato sem šla ven. Brala sem in se kot kaka zmešana starka pogovarjali s svojim psom. Bilo je vroče, pa ne vroče vroče, ampak tisto prijetno vroče, počitniško vroče. Bilo mi je lepo.

Kot se spodobi za skoraj odraslo dekle, sem obesila perilo, zlikala tisto od prejšnjega dne in pometla dvorišče, da se je svetilo, kot se sveti pasja dlaka po sprehodu na deževen dan.

Za kosilo sem si ocvrla eno jajce in nekaj (ali pa kar celo goro z namenom, da bo nekaj ostalo za večerjo, saj tako ambiciozno dekle seveda misli tudi na prihodnost) kolobarjev bučke ter si pripravila solato iz kumar. To so vse kuharske sposobnosti, ki jih premore štirinajstletno dekle, pa čeprav je njen oče kuhar. Vendar, kar se mene tiče, je bilo kosilo pravzaprav odlično. Ravno prav slane bučke, razlito jajce na oko in kumare popolnoma brez okusa.

Malo sem poležala v senci in brala knjigo, se nato preselila v dnevno sobo, pa spet nazaj pod drevo. Skratka, ni mi bilo hudega. S sosedo sva kramljali o nepomembnih stvareh, kot je minevanje poletja. Mislila sem si, kakšno minevanje poletja, pa saj se je šele dobro začelo. Ob tem pa sem pozabila na dejstvo, da ga je v resnici že kar dobršen del za mano.

Nekaj čez tretjo me je klicala mami in me vprašala, če sem obesila perilo in si pripravila kosilo. Dobro, da sva govorili po telefonu, saj sem zavila z očmi, česar pa moja mati ne prenaša ravno najbolje. Ob pol štirih me je klical oče in me vprašal, če sem si skuhalo kosilo. In ja, spet sem zavila z očmi.

Končno je minila tudi sedemnajsta ura tega dne. Poslovia sem se od našega psa in s slušalkami v ušesih odhitela od doma. Srce mi je

bilo hitreje kot mineva čas. Bila sem polna adrenalina, bila sem vzhičena. Prepričana sem bila, da se je zdaj šele začelo pravo poletje. Kajti z vsakim korakom sem bila bliže novi dogodivščini. Neznanka mi je bila prihodnost, pa sem kljub temu čutila, da se mi obeta nekaj ... nekaj dobrega.

Že od daleč sem gledala, če bom opazila koga in če bo kdo opazil mene. Pa je bilo vse tiho. Sedla sem na klop in čakala. Naposled pa sem le zaslišala korake, ki so se bližali igrišču. A v hipu sem vedela, da to ni tisto, na kar čakam. Prišel je Matevž, za njim Peter in Petru je sledil Anže. Žoga je skakala po travi, se odbijala od naših nog. Pa sem vseeno še vedno čakala.

Preden sem ga zagledala, sem ga zaslišala. Moped. In na njem. Ah, da. On.

Moj pogled se je na njem ustavil le za trenutek, nato pa so se moje oči spet dotaknile žoge. Utrip mi je norel. Dihala sem hitro in plitko. Moja noga je zgrešila žogo, jaz pa sem se le vdano odpravila za njo. Me bo sploh opazil? Pa saj sem neumna, kdo sem, da bi me on opazil? Pogled mi je švignil k njemu. Na obrazu se mu je risal širok nasmeh, vrat se mu je rahlo svetil od potu, njegove noge so hlepele po teku. Pogled sem nato spet s silo spustila nazaj k žogi.

Sprva smo si žogo le podajali v tišini. On meni, jaz Petru, Peter Anžetu ... Kasneje so se fantje odločili, da gremo igrat. Pa smo šli. On meni, jaz njemu, gol. Bilo nam je vroče, pa nam ni bilo mar. Bili smo mladi. Imela sem občutek, kot da smo igrali le pet minut, pa je bila že tema. Sedeli smo na klopi, on in Anže sta izmenjala kakšno besedo, kakšno je dodal Matevž. Peter je povedal šalo, pa bi bilo bolje, če je ne bi. Moje srce se je v hipu stopilo. Nasmeh, da, ta nasmeh.

Sanje so bile polne hrepenenja. Hrepenela sem po njegovih očeh in nasmehu. In konec koncev, dotiku.

Mar je to ljubezen? To silno hrepenenje? Ta vera in upanje? Je to ljubezen? Poletje je minevalo. Njegov nasmeh pa je bil vsak dan lepši, njegove oči so bile svetlejšje. In moje srce. Z vsakim njegovim pogledom je bilo bolj vroče. Majhne iskricice so zanetile požar, kar so videle oči, zdaj čuti srce. Ljubezen?

Dorijan Zymeri, 8. a

Navkljub vsemu, poletje je minevalo. Najini prikriti pogledi so nama bili šteti. Tako kratki trenutki, tako redka čarobnost. Vse nama bo vzeto.

Sva sploh vedela, kdaj sva se zadnjič skupaj nasmejala neki stari, izprijeni šali? Sva vedela, kdaj je ogenj zadnjič skupaj zaplesal v najinih očeh? Sva mar vedela, tako mlada, tako neumna, da je bilo vse enkrat zadnjič?

Zdaj strmim v sivo nebo.

Se kdaj spomniš name? Ti je kdaj hudo? Hudo, ker sva bila, pa zdaj nisva več. Ker sva vedela, da pripadava drug drugemu, a sva šla kljub temu vsak svojo pot.

Zrem v prazno. In hrepenim.

Si bova čez dvajset let zrla brez besed v oči, nekdam tako ljube, pa čeprav le za trenutek?

Bila sva si usojena, a naju je prehitel čas. Vdala sva se pogubi. Brez ljubezni sva bila minljiva. Tako mlada in tako neumna. Ko bi lahko imela drug drugega, a sva zbežala stran. Kajti če premagaš čas, ti je dana večna ljubezen. A če se mu vdaš, boš večno pokopan skupaj s spomini in bolečino. In z ljubeznijo, ki jo je premagal čas.

DAVID KRANJC, 9. razred
OŠ Rovte, mentorica Ljudmila Treven

POPOTNIK

Ležim na plaži, gledam v žuboreče valove in razmišljam. Življenje zna biti na trenutke zelo nadležno, vsake toliko časa tudi brezupno, bedno in dolgočasno. Ampak ...

Ali si lahko predstavljaš kaj hujšega od tega, da prideš domov iz šole in ugotoviš, da nimaš ključev od hiše, ostali družinski člani pa pridejo šele čez kakšno uro? Ali pa, da dekle, v katero si na skrivaj zaljubljen, tvojo sliko na Facebooku komentira s 'ker kreten'?

No, ena od hujših stvari je definitivno ta, da te nekdo ob petih zjutraj začne stresati, medtem ko sanjaš o Newtonovem zakonu težnosti in ležiš pod jablano, polno trdih, nezrelih jabolk. Takrat te prav nič ne zanima, ali moraš vstati zaradi potresa ali požara. V vsakem primeru si blizu tega, da se boš zjokal ali pa nekoga pošteno premikastil.

Kaj je sploh smisel vsega, če bi lahko le legel na posteljo in tam ostal? In takrat na sceno dobesedno privriska mlajša sestra in vsa srečna, ker gremo na morje, začne skakati po meni. O Bog, prosim, pomagaj. Prva ugotovitev tistega dne: moja razmetana postelja bo tudi po tem zagotovo boljše postlana, kot bo postlano na moji življenjski poti.

Še preden sem sploh sedel v avto, sem si na ušesa nataknil slušalke in takoj, ko sem pod »ta zadnjo« začutil trd, neudoben sedež, zapadel v dremež, ki se je kmalu spremenil v lahen spanec, tokrat na srečo brez sanj.

Nekaj minut čez sedmo me je prebudilo hupanje avtomobilov. Na to se nisem oziral, pač pa sem muckaste oči usmeril skozi zarošeno okno in užival v pristni dalmatinski pokrajini.

»Naj se takoj spremenim v deževnika, preoblečenega v božička, če se nismo pravkar peljali mimo izvoza za Postojno,« sem planil pokonci in pri tem prebudil svoji sestri, brat pa je še naprej smrčal v otroškem »sedežku«.

»Ne bo se ti še treba učiti lekcij iz spreminjanja oblike,« mi je odgovoril ati, ki je s pisanimi sončnimi očali na nosu nekaj tipkal po telefonu, saj se kolona ni več premaknila niti za centimeter. »Nujno prometno obvestilo,« se je zaslilo po radiu in ati je zvišal glasnost. »Zaradi prometne nesreče je zaprta primorska avtocesta. Nastal je petnajst kilometrov dolg zastoj.«

»Ampak to pomeni, da smo v dveh urah prevozili celih štirideset kilometrov,« sem zajavkal. »Torej smo vozili s povprečno hitrostjo ... dvajset kilometrov na uro.«

»Sedi, pet. Kako lahko učiteljica sploh pomisli, da bi ti dala kakšno nižjo oceno,« se je zasmejala mami. Druga ugotovitev tega dne: potovanje nikoli ne poteka po tvojih načrtih.

Ko smo čez pol ure še vedno nepremično stali v koloni, je bilo le še vprašanje časa, kdaj se bo kdo spomnil na tisto dolgočasno igrico, ki je namenjena kratkočasenju.

»Ja, beseda se mora začeti na zadnjo črko besede, ki jo je povedal tisti pred teboj,« je mami že tretjič ponavljala navodila. »Poskusimo sestaviti cele stavke. Kdo bo začel?« Prva beseda je bila dolgčas in le enkrat lahko ugibate, kdo je začel.

»Dolgčas stoji izven naših hiš še enkrat to omenim mladički,« je resno zrecitiral ati, ki je na dopustu prepovedal kakršno koli dolgočasenje. Odločil sem se, da je to moja tretja ugotovitev. Dolgčas res ne spada v mladostno življenje. Eden za drugim smo planili v krohot, ki je prebudil mojega triletnega bratca in tako je bilo te neumne igre k sreči hitro konec. »Mami, lalala bi slusov,« je zajokal.

»Seveda lahko poslušamo glasbo,« mu je takoj pritrdila mami in že vlekla telefon iz torbice, v kateri je bilo očitno nabasanih več stvari, kot sem jih sam vzel s sabo za cel teden na morju. Napredek sodobne tehnologije ji je omogočil, da je telefon prek bluetootha povezala z radiem v avtu in kmalu smo nabijali Mi gremo pa na morje tako na glas, da bi bilo mogoče plesati še v sosednjih avtomobilih.

EMA Urleb, 7. b

Lahko si mislite, kako so se dogodki razvili po tem. Kmalu smo vsi glasno prepevali – vse od Justina Bieberja do Modrijanov. Čas je kar švignil mimo, kot da nas ne bi opazil. Na pesem Vsak po svoje smo s 'tamalima' ustvarili celo koreografijo. In tako sem prišel do četrte ugotovitve: življenje bo lepo, če si boš takega ustvaril in si za to prizadeval, v vsakem drugem primeru bo slabše od pekla.

Do devetih, ko so končno odprli zabito avtocesto, so otroci že spet sladko spali. Jaz sem se nekaj časa še pogovarjal s staršema, nato pa nase navlekel slušalke in začel premlevati dogodke dneva ter užival v glasbi. Počutil sem se oživiljenega, pripravljenega na noro zabavne počitnice, ki seveda vsebujejo pomivanje posode, jutranje pešačenje do en kilometer oddaljene trgovine in tuširanje v vodi, ki ji ne manjka prav veliko do trdnega agregatnega stanja.

Zdajle, ko takole sam ležim na plaži in uživam v opazovanju valovanja morja, pa sem se dokopal še do najpomembnejše ugotovitve. Ko se trudiš doseči cilj svoje poti, si nikakor ne pozabi vzeti dovolj časa zase in za izpolnitev svojih sanj.

ANA KUMPERGER, 8. razred

**OŠ Šempeter v Savinjski dolini, mentorica Valentina Toman
Čremožnik**

PO POTI ŽIVLJENJA

Življenje. Nenavadna beseda, ki pričara ogromno misli, razmišljanj, tudi smešnih trenutkov. Vsak dan je poln novih izzivov, sreče, radosti, tišine, barv. Včasih je poln tudi bolečine, osamljenosti, trenutkov nemoči, izgubljenih misli, tihih krikov, ki jih premaga polno nežnih dotikov, otroška domišljija, upanje in nova spoznanja.

Vedno sem se spraševala, kaj v bistvu pomeni beseda življenje. Iskala sem jo vsepovsod, v vsaki še tako majhni stvari. Vse, s čimer sem se ukvarjala, sem se zato, da bi spoznala pomen in težo življenja. V slovarju nisem našla boljše razlage kot: »Je pojav, ki se izraža s sposobnostjo presnavljanja, rasti. Stanje živega bitja, doba bivanja.« S temi besedami si nisem znala pomagati. Spoznala sem, da bom morala življenje preizkusiti na lastni koži. Nisem želela znanstveno dokazanih stvari. Želela sem dojeti razmišljanje drugih. Iskala sem besede, ki se me bodo dotaknile. Nobenih geselskih člankov, a več poezije. Več besed, ki imajo smisel. Več pesmi.

Vedno sem si želela, da bi znala hitreje brati. Zadnje čase pa prav nalašč berem počasi. Zdi se mi, kot da bom ogromno pomembnega izpustila v pozabo, če bom hitela. Včasih tudi kakšen stavek preberem večkrat. Želim si, da bi se zapisal nekje globoko v meni in da bi postal del mene. In pesmi. Tiste, ki skrivajo v sebi bogastvo. Tiste preberem po stokrat. Dobra pesem je zame tista pesem, ki se ti tudi po 72. branju še vedno zdi zanimiva in je v njej še vedno nekaj nerazrešenega. Da ponuja več kot prvokrat, ko sem jo prebrala. Da jo z vsakim branjem bolj spoznam. Z vsakim branjem več.

Začela sem opazovati ljudi, njihovo mišljenje o svetu. Gledala sem tudi njihove oči. V njih sem videla barve, ki so me spominjale na jesensko listje med zibanjem v vetru, na valove, tik preden se zaletijo v skalo, na saje, ki plešejo okoli ognja, na kaplje joka ali dežja (saj je isto) ... Oči so zame odsev večnosti. Nič ne morejo prikriti. Tako iskrene so

in globoke. Od igrivih otroških do tistih, s katerimi svet odkriva starec. Njegove oči so že toliko videle, odkrile ogromno življenjskih modrosti, se tolikokrat zaprle od sreče in verjetno velikokrat s solzami oblite zaspale v upanju, da se bo vse rešilo.

Pa tudi nad tiktakanjem ure sem se že zamislila. Okoli mene je bilo tistega dne vse tiho, le stenska ura je odštevala sekunde. Kar naenkrat sem si zaželela, da bi nehala tiktakati. Želela sem slišati tišino. Ne tiste trohice tišine med enim in drugim udarcem, tiste majhne tišine, ki je še na svetu! Tiktakanje časa smo si izbrali, da bi nas udarci kazalcev opominjali, da je lepega konec, ali da se nam nekam že pošteno mudi. In za kaj porabimo še to majhno trohico tišine? Čakamo. Na nov udarec. In tako še to kratko tišino in ostanek neomejenosti preglasimo z mislijo.

Ko sem bila zelo majhna deklica, sem se stenske ure v svoji sobi zelo bala. Če sem se ponoči zbudila in jo zaslišala, me je postalo strah, da kdo koraka po stopnicah. Najhuje je bilo, če sem zaslišala še tiktakanje ure iz sestrine sobe ali celo iz kuhinje (ta je bila zelo glasna). Takrat sem se bala nekega lika iz strašnega filma, zdaj se bojim časa, ki nas bo povozil.

Ogromno so me o življenju naučila tudi družinska potovanja. Večkrat se je bilo potrebno znajti iz negotovih trenutkov v zelo kratkem času. Bilo je veliko enkratnih doživetij. Užitek je bilo leteti z letalom. Bila sem visoko nad vsem, a kljub temu je bilo nad mano še mnogo stvari: še enkrat toliko neba, kot ga je bilo pod mano, in še enkrat toliko misli kot tam na tleh.

Slišala sem lahko mrmranje gora, smeh oblačkov in videla najlepši sončni vzhod. Ti trenutki so bili prehod iz enega časa do drugega, iz ene dežele v drugo. Kot da tam nekje nad oblaki čas ne bi obstajal. Želim si, da bi bila takrat bolj uživala v brezčasnosti. Zanimivo je, kako šele po nekaj mesecih ali letih spoznamo ključne reči, ki nam bi v prejšnjih dneh prišle še kako prav. Morda je bila to ena tistih tišin med enim in drugim udarcem? Pa se tega takrat nisem zavedala ...

Večkrat sem se spraševala, zakaj sem na svetu, kaj je moja dolžnost, moje poslanstvo. Sem tu zato, da se o tem sprašujem in razmišljam? Velikokrat razmišljam o neskončnosti. Ali je res neskončna,

Polina Crimova, 7. b

brez meja? Ali je to le tako dolga razdalja, da si je ne znamo predstavljati?

Toliko je vprašanj, na katere potrebujem odgovore. Toliko je stvari na svetu, ki jih še ne poznam. Toliko poti, ki jih ne bom nikoli razumela. Toliko želja, ki ne bodo nikoli uresničene. Toliko besed, ki ne bodo nikoli (več) izrečene. Toliko upanja, ki že v naslednjem trenutku izgubi smisel. A toliko dni, ki jih ne bom nikoli pozabila.

Velikokrat se zgodi, da se kar naenkrat začnem na glas smejati. Spomnim se zelo smešnega dogodka. Drugič se tudi razjočem, ker tiste dni morda pogrešam.

Živim za dni, ko dobro voljo spontano najdem v pesmi, ki si jo mimogrede prepevam. Za dni, brez katerih ne bi bila takšna, kot sem. Za dni, ko bom pogledala nazaj in se samo smejala, smejala, smejala ...

LIANA NAKANI, 8. razred
OŠ Brežice, mentorica Darinka Ferenčak Agrež

NA POTI

V topli poletni noči nad mano bedi bela mesečina ter obsvetljuje travnato odejo. Ležim in zrem v milijone svetlečih se oči na skrivnostnem nočnem nebu. Tako ležim in razmišljam o poti. O poti, po kateri hodim vsak dan, o že prehojenih stopinjah ter o še neodkritih poteh. Razmišljam o prihodnosti in o tem, kam me bo odpeljala.

Ljudje že od nekdaj potujemo. Pravzaprav ne vem, kaj nas pri tem tako privlači. Morda je to otroška radovednost, ki jo vse življenje nosimo v srcu, morda nam potovanje pomeni beg, s katerim odkrivamo samega sebe, a zagotovo nam daje občutek svobode. Občutek, da nam je dostopen ves svet in da nam nihče na obličju Zemlje ne more postaviti omejitev. Radi odkrivamo nove poti ter obiskujemo skrivnostne, oddaljene kraje.

Saint Augustin je nekoč rekel: «Svet je knjiga in tisti, ki ne potujejo, so prebrali le eno stran.» Res je. In prav tako je knjiga naše življenje. Ko se rodimo, smo nepopisan list, nato pa iz dneva dan pišemo nove in nove zgodbe ter ustvarjamo spomine. Sem popotnik na lastni poti življenja. Včasih je ta ravna, včasih polna ovinkov ter slepih ulic. Vedno znova premagujem nove ovire in skoraj na vsakem koraku se pojavi razpotje, ki v moji glavi prebudi vprašanje: «Katera pot je prava?»

Težko vprašanje, s katerim se srečujemo dnevno. Včasih se odraža v majhnih stvareh ter v nepomembnih odločitvah, a spremlja nas vse življenje. Vsi si želimo biti popolni, sprejeti, narediti vse prav in se vedno prav odločiti. Organizirati si želimo celo življenje, a včasih je prav, da se odločimo s srcem in ne z glavo. S tem ne želim povedati, da moramo sprejemati neodgovorne odločitve, temveč da se moramo sprijazniti s tem, da če se še tako trudimo, je pač življenje nepredvidljivo in nikoli ne bomo vedeli, kakšne novosti nam bo prinesel jutrišnji dan. Zato se je pač najboljšo odločiti, kot se nam zdi prav, in ne tako, kot nam to narekuje družba.

Nekateri ljudje mislijo, da jim bo odločitev olajšal beg, a s tem si pravzaprav le zatiskajo oči. Zagotovo pa edini razlog za beg ni to, da ne veš, po kateri poti bi šel, katera je prava, ampak je razlogov mnogo več, saj ljudje konstantno bežimo. Bežimo iz domačih krajev v nekem upanju na boljše življenje. Želimo si v velika mesta, v katerih vidimo mnogo možnosti, svojo prihodnost ter kariero. A včasih se moramo v tej naglici iskanja svoje prihodnosti ustaviti, se ozreti in videli bomo, da je okoli nas polno priložnosti in da se nam bodo pokazale, le moramo si jih želeli videti.

Vsak izmed nas hrepeni po nekem uspehu in pot do uspeha nikoli ni ravna ter posuta z rožicami in prav zato se moramo ozreti okoli sebe, se končno zavedati, da med črno in belo ni zgolj siva, da je odprtih mnogo poti, le pogum moramo zbrati, premagati ovire in se vzpenjati po še tako trnovi poti, saj nas bo le ta pripeljala do zaslužene zmage.

Tako ležim, zrem v skrivnostno nebo ter razmišljam o poti.

ANA PLAJNŠEK, 8. razred
OŠ Žetale, mentorica Saša Peršoh

POT ŽIVLJENJA

Popolnoma pordeli
zajemajoč prvi dih
zazremo se v svet.
Postavljajoč se na noge
žebramo besede radosti.
Oklepajoč se upa dlani
stopamo po vijajoči se cesti.

Trenutek pobegne
in preden sploh vemo ...
Vrtiljak, kdo ve od kod,
prične se vrteti.

Jokajoč skušam na konja se povzpeti,
vidim, vse račke in miške
in zmaji in nobeden ni zame.
Ni mesta v svetu ...

Ptica za mano upre vame pogled,
razumem njeno melodijo,
saj prepevajoč upa.
Vznikne pogum, na konju že sedim.

Znova polet, a spust.
Sliši se smeha in solz.
Sreča napolnjuje našo pot
in besed kar ne zmanjka.

Radost preseka škriiiiip temeljev.
Vrtiljak se zamaje.
Preseneti počasnost vrtljajev.

Prva vzleti pojoča tolažilna podoba.
Kam greš? Gremo s tabo! Zremo za njo.
Spustite dlani, odvrne ptica.
Dlani se razklenejo.

Brez strahu nas duša zajaha,
ozirajoč se nazaj
na pot
naše biti,
neštete trenutke,
ljubeznive nasmeha,
potočene solze,
neizrečene besede
hrepenenja in upe,
naš pogum ...
Odnese nas v nebo.

Ana Plajnšek
VSI NA POTI ŽIVLJENJA

Boji se dete za mamó zgarano.
Ne, nič več tesnobe! (hlipajoč)
Boji se mama za moža vojaka.
Ne, nič več pobijanj! (kričeč)
Boji se vojak za mlado begunko.
Ne, nič več uničenja! (vpíjoč)
Boji se begunka za slepega fanta.
Ne, nič več samomorov! (upajoč)
Boji se fant za očeta na cesti.
Ne, nič več nesreč! (tuleč)
Boji se ta oče za mater umirajočo.
Ne, nič več bolečine! (jokajoč)
Boji se mati ostarela za nerojeno dete.
Ne, samo za življenje te prosim! (z zadnjim dihom)

Leon Horvat, 8. a

Leon
Horvat 8. a

JAKOB PRAPROTNIK, 9. razred

OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana; mentorica Katja Zver

DOBIL SEM SLABO OCENO

Danes, ko je bila vsa Ljubljana ovita v meglo, je cel razred sedel v slabo osvetljeni učilnici. V ozračju si lahko čutil napetost, željo po lepi oceni. Učiteljica je vstopila v razred in skozi odprta vrata so pritekli trije žarki svetlobe, a vrata so se kmalu zaprla in žarki so kot sladkor v vodi izginili. Skozi okno je bilo videti naravo, ki se je v vetru živčno tresla.

Zdelo se mi je, da je narava bolj živčna od mene. Učiteljica je sedla na stol, ki je zaškripal tako neprijetno, da me je kar zmrazilo. Z glasom, polnim navdušenja, je povedala, kdo je dobil dobro oceno. Čutilo se je, da je se je stopnja napetosti v zraku zmanjšala, saj si je tistih nekaj učencev z nasmehom do ušes ogledalo teste in jih med seboj primerjalo. Sedaj so prišle na vrsto slabe ocene in del mene je nekako vedel, da bo ena od teh tudi moja. Tesnoba v meni se je večala in ko sem zaslišal svoje ime in oceno, se mi je zdelo, da se je ta tesnoba spremenila v roko, ki me je sunila v trebuh tako močno, da mi je zastal dih. Počutil sem se osamljenega. Veselje učencev z dobro oceno se je mešalo z razočaranjem učencev s slabo oceno. Zmes teh dveh vzdušij je bila čudna ... Neopisljiva. Govorjenje sošolcev sem slišal le še v daljavi. Nepremično sem zrl v krvavo rdečo številko, napisano na testu. V trebuhu sem še vedno čutil tesnobo.

Test sem s težkimi rokami pospravil v torbo. Zdel se mi je težak, ampak je bil pravzaprav čisto lahek. Saj je le kos papirja ... Težke so bile le posledice, ki jih je ta test prinašal. Tiho in nesrečno sem počakal na konec ure. Teh pet minut je bilo tako dolgih ... Verjetno je bilo to najdaljših pet minut mojega življenja. Šolski zvonec je le oznanil konec teh mučnih petih minut in s težkimi nogami sem se odvrlekel do garderobe. Vsak korak je bil težji od prejšnjega, vsak vzdihljaj tesnejši in breme v prsih vedno težje. Mukoma sem si obul črne čevlje, ki so se mi zdeli še bolj črni kot po navadi. Stopil sem skozi vrata šole in zagledal naravo, sivo kot še nikoli. Veter je premikal krošnje dreves, povsod so leteli listi. Zdelo se je, da drevesa žalujejo z mano. Prišel sem do drevoreda ... Do tistega, po katerem sem še to jutro šel nasmejan v šolo. Zjutraj se mi je ta drevored zdel tako lep in imel je toliko lepih jesenskih odtenkov rjave, da jih niti na prste obeh

Selmir Srebić, 6. b

rok ne bi mogel prešteti. Toda sedaj se mi je zdel, kot da je nekdo z njega posesal vso barvo in lepoto.

Veter me je rezal po licih, a me ni bolelo niti pol toliko kot tesnoba, ki me je stiskala v prsih. Ko sem prišel do konca drevoreda, sem zavil levo. Pogled sem uperil v tla in tako hodil do stopnišča mojega bloka, ki se je zdel neskončno visok. V mislih sem imel le tisto z rdečo napisano številko in vsakič, ko sem zaprl oči, sem jo videl še jasneje. Skoraj bi jo lahko prijel. Stopnice so se mi zdele nadvse nadležne in neljube, saj je bilo po njih hoditi s težkimi nogami in bolečino v prsih zelo neprijetno. Med hojo po stopnicah se je tesnoba spremenila v jezo. Jezen sem bil sam nase, saj sem vedel, da bi se na testu lahko bolj potrudil. Prišel sem do vrha stopnic in jezno iskal ključe po žepih. Mimo mene je prišla sosedka, ki sem jo moral s prisiljenim nasmehom pozdraviti. Ta nasmeh me je bolel, saj sem ga ob vsej jezi, ki sem jo čutil, le stežka priklical na lica.

Končno sem našel ključe. Zdelo se mi je, da je morala moja roka skozi labirint ovitkov bonbonov in končno jih je le našla. Odklenil sem vhodna vrata in stopal proti vratom našega stanovanja. Med korakanjem se je jeza v meni razpolovila in druga polovica se je spremenila v tesnobo. Zdaj sta me tesnoba in jeza izmenično zbadali v trebuhu. Prišel sem do vrat stanovanja in jih na robu solz odklenil ...

TIA ERIA SKRT, 9. razred
III. OŠ Celje, mentorica Anamarija Lah Šuster

POSLEDNJA SODBA

Hodim po sivini
dolgi tej praznini.
Kamorkoli se ozrem, puščava.
Ničesar ni, samo tišina.
Na hrbtu ležijo zvezane mi roke,
po tleh globoke so razpoke.
Dehidriran vidim vse megleno,
moj spomin je trčil v steno.

Zakaj sem tukaj? Kje je tukaj?
Pred mano temna senca se pojavi.
Je to privid, je pravi?

»Kdo si?« me vpraša.
»Kdo sem? Sem mož, sem oče.
Sem cenjeni politik,
življenj drugih pomemben kritik.«

»Nehaj. Nisem mislila tega.
Si dober ali slab?
Kakšni tvoji so nameni,
so zlobni in jekleni?«

»Sem človeško bitje,
življenje z mano je sožitje.
Nisem ravno potrpežljiv
in nad množico velik imam vpliv.
Čez oči novinarjev spustil se je mrak,
saj pravijo, da sem egoističen bedak.
Laži ... same laži!
Jaz sem bog, ki jim je prižgal luči.
Jaz sem tisti, ki dal jim je življenje!

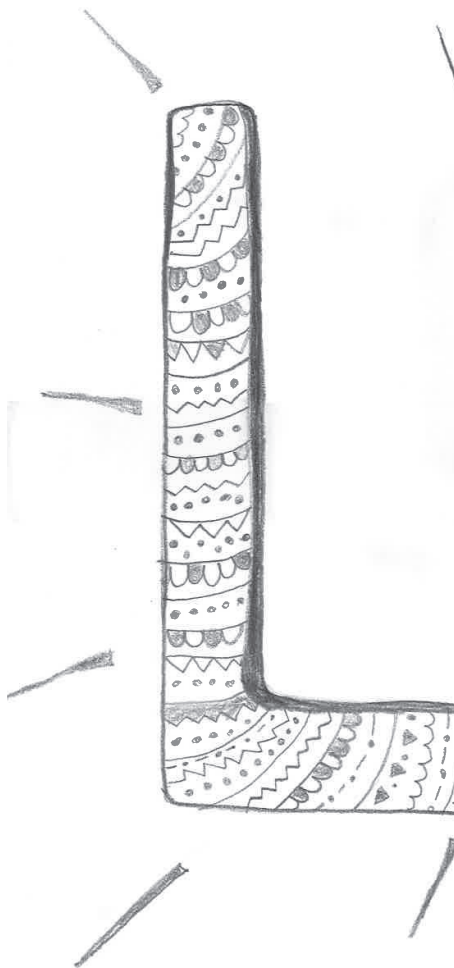
Nameni moji čisti so kot voda,
bleščeča moja bi naj bila usoda.
Ljudem pomagam,
njih veselje komaj čakam.
Itak, da sem dober!
Kakšen naj bi bil?
Prenehaj zdaj s to šalo,
kje moje je privat letalo?»

Senca se mi je približevala:

*Spremljala sem ga čez leta.
Naslovnice časopisov polne so njegovih slik,
Zabeležen je vsak njegov premik.
Sestanek tu, dogovor tam.
Njegova žena je lepa kot Helena –
kakšna bila je njena cena?
Paparaci sledijo mu povsod.
Na spletu znajde se sramotna slika,
na povezavo svet z vnemo klika.
Spremljajo ga čisto vsi,
vsak dan, od dneva do noči.
Vsi njegovi nasmehi so lažni,
pogledi njegovi strašni.
Od zunaj lepa maska,
kje se skriva njena praska?*

*Naredil nekaj dobrih je stvari,
a zdaj se je spremenil ...
Čudna njegova postala je morala.
Grozna postala je njegova zgodba.
Kakšna bo zdaj njegova sodba?*

*Svet poln je njemu ljudi podobnih –
kje so kakšni dobri, sposobni?
Se lahko odločim, sprejemem odločitev?
Spremenila s tem ne bom ničesar,
svet bo isti, lažen, slep!
Naredila drugačen bom ukrep.*

Maja Špegelj, 9. b

*PUSTILA jih bom same.
Ne potrebujejo me več,
tukaj čisto sem odveč.
Uničili se bodo sami.
Se pobili, utopili v pohlepu –
končali v poslednjem mojem sklepu!*

UROŠ STRNIŠA, 9. razred

OŠ Franca Rozmana - Staneta Maribor, mentorica Mihaela Dorner

NA POTI I

Že od starih časov
smo ljudje potovali,
včasih na konjih,
včasih z letali.

Včasih ljudje
potujemo sami,
lahko pa prijatelji
potujejo z nami.

A človek ne potuje le,
tako da se premika,
saj vsak lahko potuje,
če se življenja dotika.

Vsak človek, ko živi,
to cesto prehodi
in sledi svoji poti,
svoji usodi.

Človek potuje,
tako da živi,
zato vsak potuje,
on, jaz in ti.

A ta pot ni večna,
zato bodi živ kot otrok
in sprejmi življenje
vesel, odprtih rok.

David Štajner, 9. b

Uroš Strniša NA POTI II

Nikoli ne veš,
zakaj se rodimo,
kaj je tu smisel,
zakaj tu hodimo.

Zakaj smo tukaj,
zakaj možnost dobimo?
Odgovor preprost je:
Zato, da živimo.

Življenje je pot,
ki sam jo ustvarjaj,
in kadar si žalosten,
se ne pretvarjaj.

Takšno pot
lahko sam hodiš
ali najdeš si dušo
in z njo jo prehodiš.

Hodi le dolgo,
dolgo in srečno,
saj življenje kot tako
nikoli ni večno.

Eva Lucija Podjaveršek, 7. a

DOMINIKA ZUPAN, 9. razred **OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik, mentorica Tanja Kresnik**

KDO SMO IN KAM GREMO

Kam grem? Kam za vruga grem? Komajda za seboj zaprem vrata, postanem center pozornosti za vse prisotne v čakalnici. Z očmi ošinem vsakogar, v zameno prejmem marsikateri pogled. V tovrstnih trenutkih se želim napraviti nevidno. Ne vem, s tleskom prstov bi me na mah odel ščit, pravzaprav pregrada med menoj in zunanjim svetom. Prav tako bi se napravila neslišno. In nevtralnno, kar zadeva vonj. Najraje bi izginila. Sovražim pozornost, sovražim jo, četudi je povod zanjo nerazumevanje.

Na koncu prostrane avle se mi pred očmi kot uslišana želja naslikajo vhodna vrata. Pospeshim korak, samoiniciativa me žene in moj pogled priklene na vrata. Samo še deset, samo še šest korakov in bo konec, vsega bo konec, izginila bom, ne bo me več. Obstojim na mestu, zmedeno pogledujem okrog. Izjecljam pozdrav in hitreje krenem mimo. V kolikor stopim na prometno cesto, me olajšanje prisili h globokemu vzdihu. Konec je. Premerim ginekološko kliniko v vsej njeni veličini in se oklenem svoje ročne torbe, potrebujem NEKAJ stvarnega, čigar dotik me bo opomnil, da živim. Kako si sposobna lastiti si pravico do življenja, ko si le-tega odvzela? Zmajem z glavo, hočem, ne, moram se otresti vse turbulence. Nakar me zvije v spodnjem predelu trebuha. Povsem spontan sunek me ujame nepripravljeno; opotečem se do najbližje ulične svetilke in nanjo prenesem vso svojo težo. Poskusim globoko dihati. Omenjeno mi je bilo, da so krči možne posledice umetnega splava. O tem se je govorilo s strani tako zdravnikov kot tudi meni najbližjih. Vsekakor so bile besede izrečene v popolnoma različnem tonu in s popolnoma različnim kontekstom. Na eni strani sem bila deležna spodbude in dokaj racionalnega medicinskega ozadja, na drugi sem bila premeščena v tako rekoč domačo spovednico.

Previdno se zravnjam. Čakam. Mine nekaj sekund, preden bolečina popusti. Že slišim glas matere, ki pridiga o božji kazni. Zakaj Bog omogoči svobodo, kasneje pa kaznuje njemu nasprotujoče? Zakaj je Bog ustvaril vir življenja, če ta življenje odvzema? Občutek krivde se stopnjuje, čutim, kako se plazi vse od maternice, ovija se okoli prebavil,

Hana Hrovatič, 9. b

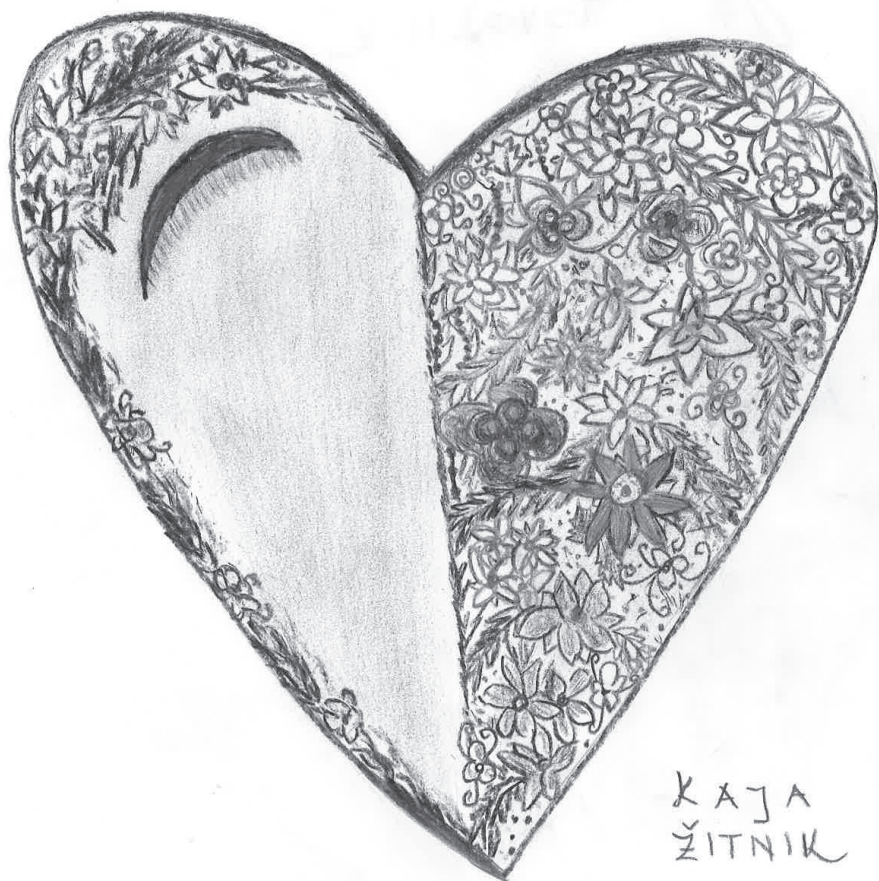
pleza preko pljuč in iz njih izčrpava kisik, vzpenja se po grlu, čutim, kako bo privrela na plano, v paniki iščem kraj, iščem prostor, samo ne tukaj ... Preden ponovno vdihnem, plane iz mene. Nagonsko se obrnem stran od ceste, stran od vseh sprehajalcev, ki se jim pogled name gnusi. Z desnico se oklepam droga svetilke, ki mirno žgoli v blaženi svetlobi, kot bi ob njenem vznožju ne bila zlomljena, a vendarle odrasla ženska. Nasilno zaprem veke, nedvomno opaznemu dogajanju ne smem priključiti še joka in spačenemu obrazu ne solz. Histerično pobrskam za robčkom in se za silo očedim. Ozrem se naokoli. Mimoidoči delujejo bodisi sila zaskrbljeno bodisi sila zgroženo.

Nemalokrat sem bila vključena v pogovor, ki je zašel v resnejše vode. Spominjam se, v kakšno osuplost me je pahnila odkritost v polnem pomenu besede. Večina pripadnikov skupine vrstnikov, ki sem jih razumela kot prijatelje, je bila zadržanih. Najbrž sem se ravno zaradi tega skupnega izhodišča našla v njihovi družbi. Vseeno je njega odlikovala lastnost, nasprotujoča vsem ostalim. Pri rosnih petih letih starosti je

na plan privlekel vprašanje, kako nastanejo otroci. V celoti razumno vprašanje, ki je pustilo mlado vzgojiteljico odprtih ust ter njegove sošolce široko odprtih oči. Še dandanes vidim njen zardeli obraz, slišim njeno jecljajoče izmikanje vulgarnemu odgovoru. Obenem ne morem preko njegovih pričakujočih oči, edinega pokazatelja radovednosti na njegovi siceršnji spokojnosti. Nekaj let zatem je nas, petošolce, šolska svetovalka posedla v klopi, ko je odzvonilo za uro glasbene vzgoje. Slednjo je tistega dne nadomestila ura spolne vzgoje. Bog ve, kako sem z njim pristala ne le v istem oddelku, temveč v isti šolski klopi. Za desetletnike se norčevanje kot tehnika prikrivanja nerodnosti še spodobi, kar so na zadostni jakosti dokazovali ostali otroci. Spominjam se iskrenega zadovoljstva ob opozorilu, da ta lekcija ne zahteva nobenih učnih pripomočkov. Zvezek in pisalo sta samevala edino na njegovi klopi, čemur se ni mogla načuditi še sama predavateljica. Ta je snov, ki jo je bilo potrebno obdelati, načela spodobno, kot bi bili prisotni starši. Tako smo začeli s poenostavljeno anatomijo človeškega telesa z družinam prijaznim slikovnim gradivom. Začelo se je že takrat. Učiteljica je zorno odpredavala svoje in predstavila prvi diapozitiv. »Ne še,« se je oglasilo iz prve klopi. Zbrano je zapisoval ključne podatke, nekako se mu je posrečilo izrisati prav dostojen miselni vzorec. Tedaj je pogled mirno zapičil v zenice pričakujoče, vidno nestrpne ženske pred tablo. »Lahko?« ga je ta malodane porogljivo vprašala. »Lahko,« se je glasila kratka in jedrnata pritrditev.

Kot rečeno, se nasprotja privlačijo. Deček, katerega radovednost je rezala preveze prek oči, se je razvil v moža. Razvil se je v moža, ki sem mu obljubila svet. Četudi je poroka pomenila ločitev. Ločitev od lastnega doma. Četudi je poročna noč pomenila najhujši greh.

V kolikor prestopim hišni prag, mi pade v objem. »Ponosen sem. Tako zelo sem ponosen,« me očetovsko pogleda namesto pozdrava. Oba se zaveva, da je bil abortus odgovor na vprašanje, čigar podvprašanja skušam preslišati. »Potrebujem samoto,« ga nekaj v mojem glasu prosi. Razumljivo prikima. Zaklenem se v spalnico in padem na posteljo.

KAJA
ŽITNIK
TOVORNIK
9. b

EVA ŽUNKOVIČ, 9. razred
OŠ Kidričevo, mentorica Sonja Lenarčič

MOJA POT

Pot, ki me vodiš skozi življenje,
povej mi,
kakšna bo moja usoda?
Bo to brezmejno trpljenje,
radost, hrepenenje ...?
Povej mi,
kaj vse bom v življenju storila.
Bom kakšen pečat za seboj pustila?
Povej mi,
koliko ovinkov bo na moji poti,
koliko preizkušenj bom morala prestati,
kolikokrat se v boj podati.
Povej mi,
ali mi bo v življenju z vrtnicami postlano,
bodo zdravje, sreča in ljubezen z mano.
Bom zaničevana zaradi vere ali rase,
se bom znala postaviti zase
in za to, kar je prav,
da v življenju odločitev ne bom obžalovala?
Nenehno rešitev iskala?
Povej mi,
ali bodo moja pota kriva,
moja zgodba zanimiva.
Bo svet kaj drugačen?
Bolj srečen,
v ljubezen, prijateljstvo oblečen?
Ampak ne glede na to,
kaj se bo zgodilo,
kam življenje me bo vodilo,
upam, da bo moja pot
prava pot.

0 srečanju

SEZNAM SODELUJOČIH AVTORJEV, NJIHOVIH MENTORJEV in ŠOL

Leon Bagari

mentorica Irena Grašič Arnuš
OŠ Kuzma

Luka Brdar

mentorica Irena Šega
OŠ Drska Novo mesto

Jan Brezner

mentorica Sabina Ozmec
OŠ Rače

Eva Čampa

mentorica Anita Dernovšek
OŠ Vižmarje-Brod

Jakob Čelik Baskar

mentorica Mojca Lipužič Moravec
OŠ Cerkno

Kaja Donoša

mentorica Nina Štrumbl
OŠ Nove Fužine

Doroteja Drevenšek

mentorica Polonca Čontala Piberl
OŠ Angela Besednjaka Maribor

Larisa Dugar

mentorica Irena Hočevar Križnič
OŠ Kanal

Maša Ferenc

mentorica Ljudmila Treven
OŠ Rovte

Anja Ficko

mentorica Petra Prohart Tomažič
OŠ Vuzenica

Špela Gorenc

mentorica Irena Pleterski
OŠ Frana Metelka Škocjan

Pika Grušovnik

mentorica Majda Fortuna
Gregorčič
OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

Anabel Haber Todorović

mentorica Ester Bertok Nardin
OŠ Koper

Zara Hlastec

mentorica Valentina Volavšek
OŠ Ob Dravinji Slovenske Konjice

Isabela Hubert Pluemper

mentorica Mateja Hrastnik
OŠ Hudinja Celje

Amra Huremović

mentorica Sonja Bric
OŠ Karla Destovnika - Kajuha
Šoštanj

Andraž Hvalica

mentorica Irena Hočevar
OŠ Kanal

Nina Ješovnik

mentorica Olga Kožel
OŠ Hudinja Celje

Miha Jevšenak

mentorica Sanja Jazbinšek Sever
Osnovna šola Šalek, Velenje

Martin Jojić

mentorica Mihaela Dorner
OŠ Franca Rozmana - Staneta
Maribor

Tjaša Kavaš

mentorica Cvetka Šavel Kerman
OŠ I Murska Sobota

Nina Felicija Kozamernik

mentorica Andreja Dobnikar
OŠ Brezovica pri Ljubljani

Tina Kraljić

mentorica Irena Pleterski
OŠ Frana Metelka Škocjan

David Kranjc

mentorica Ljudmila Treven
OŠ Rovte

Živa Kravanja Duh

mentorica Ana Horvat
OŠ Lucija Portorož

Ana Kumperger

mentorica Valentina Toman
Čremožnik
OŠ Šempeter v Savinjski dolini

Anja Ljubi

mentorica Irena Šega
OŠ Drska Novo mesto

Nejc Malavašič

mentorica Maja Brezovar
OŠ Žiri

Luca Marinko

mentorica Andreja Dobnikar
OŠ Brezovica pri Ljubljani

Ema Marošević

mentorica Irena Humar Kobal
OŠ Dornberk

Pavlina Marušič

mentorica Maja Premrl
OŠ Hinka Smrekarja, Ljubljana

Jure Matiš

mentorica Irena Grašič Arnuš
OŠ Kuzma

Maša Julija Melinc

mentor Robert Povirk
OŠ Zadobrova

Kristina Mihelič

mentorica Katja Zver
OŠ Milana Šuštaršiča Ljubljana

Rozalija Lia Muršec

mentorica Sonja Lenarčič
OŠ Kidričevo

Liana Nakani

mentorica Darinka Ferenčak Agrež
OŠ Brežice

Jona Novak

mentorica Jasna Ledinek
OŠ Ribnica na Pohorju

Eva Oštrbenk

mentorica Darinka Ferenčak Agrež
OŠ Brežice

Vita Pevec

mentorica Biljana Petač
OŠ Savsko naselje Ljubljana

Ana Plajnšek

mentorica Saša Peršoh
OŠ Žetale

Lucija Povše

mentorica Valentina Toman
Čremožnik
OŠ Šempeter v Savinjski dolini

Jakob Praprotnik

mentorica Katja Zver
OŠ Milana Šuštaršiča Ljubljana

Neža Primc

mentorica Olga Novak
OŠ Toneta Tomšiča Knežak

Lara Sabotič

mentorica Biljana Petač
OŠ Savsko naselje Ljubljana

Urša Sedej

mentorica Maja Brezovar
OŠ Žiri

Jakob Selak

mentorica Barbara Pavlovič
Plevanč
OŠ Otočec

Anika Simončič

mentorica Silva Žveglič
OŠ Boštanj

Tia Eria Skrt

mentorica Anamarija Lah Šuster
III. OŠ Celje

Eva Solar

mentorica Cvetka Šavel Kerman
OŠ I Murska Sobota

Tija Stanišič

mentorica Nina Bradica
OŠ Metlika

Valentina Stopar

mentorica Vesna Lešnik Baruca
Center za komunikacijo, sluh in
govor Portorož

Uroš Strniša

mentorica Mihaela Dorner
OŠ Franca Rozmana - Staneta
Maribor

Gašper Šajn

mentorica Olga novak
OŠ Toneta Tomšiča Knežak

Ema Škerl

mentorica Tadeja Klun Lenarčič
OŠ Pirniče

Bruno Šonc

mentorica Sanja Jazbinšek Sever
OŠ Šalek, Velenje

Ines Šubic

mentorica Maja Brezovar
OŠ Žiri

Kaja Torkar

mentorica Vesna Lešnik Baruca
Center za komunikacijo, sluh in
govor Portorož

Eva Trpin Dolinar

mentorica Mirana Likar
OŠ Log - Dragomer

Nejc Urbanija

mentorica mag. Nataša Cotman
OŠ Preserje pri Radomljah

Ajda Varl

mentorica Mojca Andrej
OŠ Prežihovega Voranca Maribor

Ela Velikonja

mentorica Mojca Andrej
OŠ Prežihovega Voranca Maribor

Jakob Zein Alhady

mentorica Urška Perko
OŠ Koseze

Dominika Zupan

mentorica Tanja Kresnik
OŠ narodnega heroja Rajka
Hrastnik

Aleksandra Žerjav

mentorica Katarina Kejžar
OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora

Nadja Žuna

mentorica Polona Učakar
OŠ Vransko-Tabor

Eva Žunkovič

mentorica Sonja Lenarčič
OŠ Kidričevo

Fran Roš
NAŠI MLADOSTI
(Spominu padlih)

Šli ste vi vsi, ki bogata in verna
bila od vas je moja mladost,
ko je še v sanjah vsa neizmerna
pila zvezd najvišjih prostost.

Predno dosegla jasnin je cesto,
tiho je izkravela v vas.
S to usodo, temno, zločesto
sam na poti ostal sem jaz.

Trd in mrk se za vami oziram
in za vsem mi je težko in žal
in se samemu sebi upiram,
kot bi naprej se v bodočnost bal.

V dneh, ki so davno umrli z vami,
je ostala ona mladost.
Zdaj se opajam v trpki omami
svoje družbe mrki gost.

*Slike na desni so izdelali učenci 3. b pod mentorstvom Petre Steiner:
Lovro Volavšek Kovač, Eva Fijavž, Matic Iršič, Alja Lotrič, Maks Petrovec,
Tonka Jurak, Alina Volmajer, Dina Skamagkoli, Jonas Vengušt.*

O FRANU ROŠU

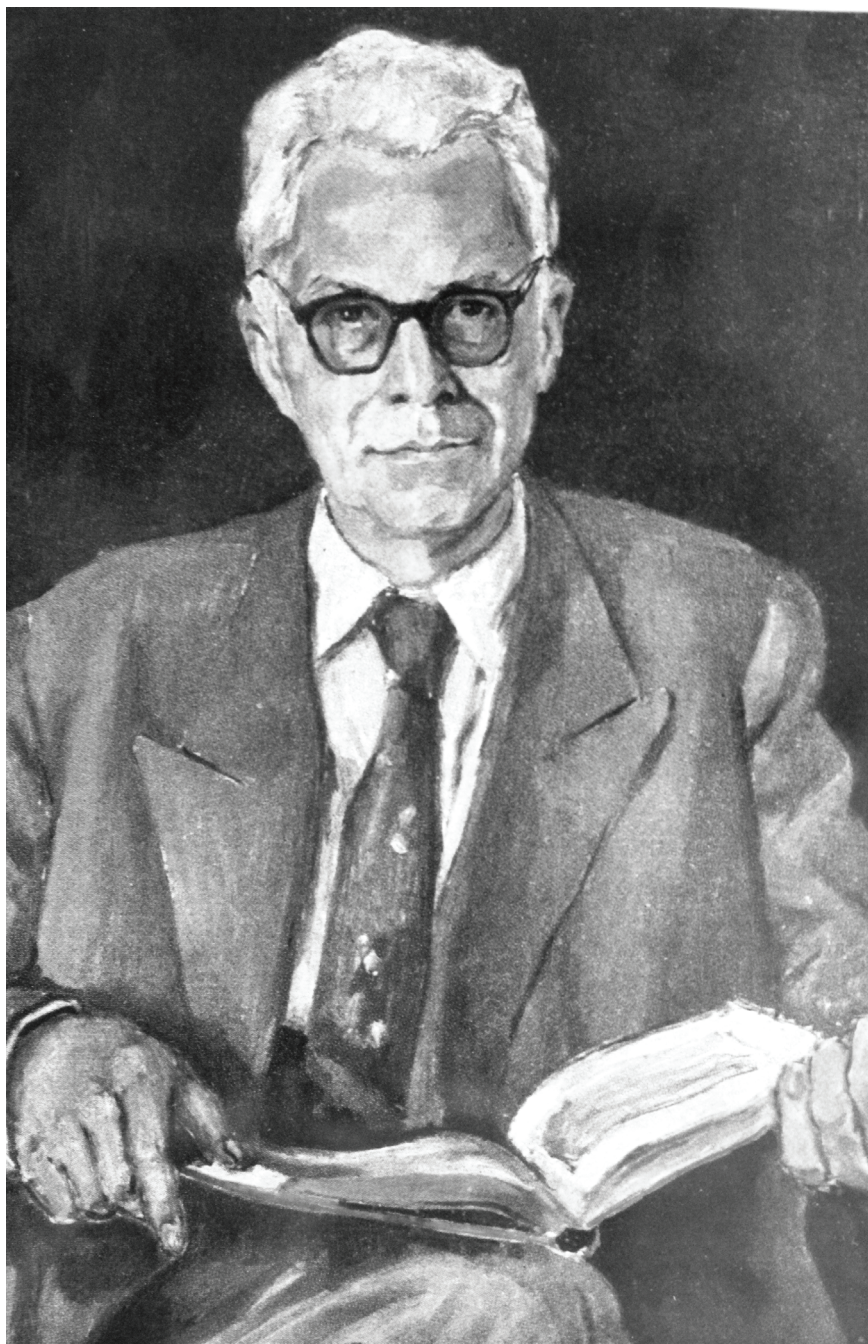
Na hiši v Jenkovi ulici številka 30 v Celju spominska plošča opozarja mimoidoče, da je tu živel in pisal pisatelj Fran Roš (1898–1976).

Bil je ne samo pisatelj, ampak tudi pesnik, dramatik, publicist, satirik in pedagoški delavec, ki je svoje življenje posvetil vzgoji in izobraževanju mladih ter pisanju. Za njegove zasluge, namenjene Celju in Celjanom ter literarno delo ga je leta 1955 tedanja občinska komisija za odlikovanja odlikovala z nazivom "častni meščan". Iz rodnega Kranja se je štiri leta star s starši in bratom preselil v Celje, kjer je oče dobil službo tajnika na okrajnem glavarstvu.

Kot osnovnošolec je obiskoval okoliško šolo v Celju in bil med najboljšimi učenci zapisan v "zlato knjigo", nato pa slovensko nižjo gimnazijo. Preden je končal višjo gimnazijo, ki je bila samo nemška, je moral v vojsko, saj je v tistem času divjala prva svetovna vojna. Na fronto ga zaradi bolezni niso poslali. Po vojni se je pod poveljstvom Rudolfa Maistra skupaj s Franjem Malgajem in Srečkom Puncerjem, ki sta v tej borbi padla, boril za Koroško. Po vojni je študiral pravo v Zagrebu, a je študij opustil in se posvetil učiteljskemu poklicu. Najprej je služboval v Preboldu, kjer je spoznal ženo, nato pa v Celju, kamor se je leta 1930 z družino preselil v svojo hišo.

V začetku druge svetovne vojne so ga Nemci kot zavednega Slovenca z ženo, sinom Franom in hčerko Sonjo izgnali v Srbijo. Ko se je po vojni vrnil iz izgnanstva, je opravljal delo šolskega nadzornika in nazadnje poučeval zgodovino na celjskem učiteljišču, kjer je vzgojil več generacij mladih učiteljev. Leta 1953 se je upokojil in se še bolj posvetil pisanju. Njegovi pisateljski začetki segajo v gimnazijska leta, ko je bil Rudolf Maister, s pesniškim imenom Vojanov, mentor mladim literatom. Roš je pisal leposlovna dela in publicistične članke za periodiko od dijaških let do svoje smrti, ki ga je še polnega načrtov odtrgala delu, življenju in družini. Pokopan je na celjskem pokopališču.

Kot pedagog in oče je poznal otroški svet in za otroke napisal **Juretovo potovanje in še kaj**, **Medvedek Rjavček**, **Medvedek Dija**, **Letalec Nejček**, **Vid Nikdarsit**, **Tinca brez mezinca**. Tri njegove celovečerne otroške igre **Čarobna piščalka**, **Desetnica Alenčica** in **Ušesa carja Kozmijana** so igrali v poklicnih gledališčih in na odrih kulturno-umetniških društev, prav tako komedijo **Mokrodolci**. Roš je napisal številna dramska besedila za različne šolske prireditve, ki so večinoma

Milan Lorenčák: FRAN ROŠ (olje, 1958)

ostala v rokopisu in tipkopisu. Sad obdobja izgnanstva v Srbiji sta knjigi: zbirka dokumentarnih pesmi ***Pesmi iz ječe in pregnanstva*** in njegovo najbolj obsežno delo ***Slovenski izgnanci v Srbiji 1941–1945***.

Pisatelj Fran Roš je v svojem času predstavljal osrednjo kulturno osebnost Celja. S svojimi literarnimi in publicističnimi prispevki je sodeloval v številnih otroških revijah in drugih publikacijah, predvsem pa je polnil kulturne strani *Celjskega tednika*, zdaj *Novega tednika*.

Njegova bibliografija, v kateri niso upoštevana številna humoristična dela in travestije, namenjene za *Pavliho*, šteje okrog 1500 gesel. Napisala jo je prof. Antonija Fras. Učenci Osnovne šole Frana Roša v Celju so enajst let, od 1986 do 1997, raziskovali njegovo delo in življenje ter napisali sedemnajst raziskovalnih nalog. Šola je kot rezultat raziskovalnega dela izdala in založila pesniški zbirki *Ljubil sem te, življenje* in otroške pesmi *Čarovnije*. Učenci pa so leta 1997 uprizorili Roševo *Čarobno piščalko*, otroško igro v treh dejanjih, ki je doživela sedemnajst ponovitev. Z njo so se istega leta predstavili tudi na Linhartovem gledališkem srečanju izbranih gledaliških skupin na Vrhnikih.

Kdor je pisatelja Frana Roša poznal, ga pomni kot izjemnega človeka, ki je imel rad ljudi in se je znal vsakomur posvetiti. Gledališka igralka Nada Božič, sošolka Roševe hčerke Sonje Roš Smrekar, se ga je takole spominjala: »Kadar sva se srečala, je pozdravil tako, da je snel svoj črni klobuk in v nekakšnem loku po molierovsko zamahnil z njim in pozdravil. Ljudi, kot je bil Fran Roš, ni več. Takšni ljudje so izumrli.«

Za zasluge, ki so jih Celjani Franu Rošu priznali, so štiri leta po njegovi smrti, bilo je leta 1980, v Celju po njem poimenovali novo osnovno šolo v Novi vasi. Leta 2006 so si učenci Osnovne šole Frana Roša, člani turističnega krožka, za raziskovanje osebnosti svojega kraja izbrali pisatelja Frana Roša. Od leta 1986 na Osnovni šoli Frana Roša v Celju potekajo Roševi dnevi – literarno srečanje osnovnošolcev, ki se je iz krajevnega srečanja razširilo na območno, nato pa na državno prireditev, letos že dvaintrideseto.

Ljudmila Conradi

NAJBOLJŠA LITERARNA ŠOLSKA GLASILA

Na naslov Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je ob letošnjem razpisu za najboljša osnovnošolska in srednješolska literarna glasila do roka prispelo 36 različnih publikacij, ki jih je prispevalo 29 šol oz. zavodov (24 osnovnih šol, 5 srednjih šol oz. gimnazij). Strokovno komisijo sta sestavljala Miha Mohor, slovenist, soavtor osnovnošolskih učbenikov ter avtor priročnika Glasovi mladih, ter Barbara Rigler, samostojna svetovalka JSKD za literaturo ter odgovorna urednica revije Mentor. Komisija se je sestala v sredo, 13. februarja 2019, in pregledala vsa prispela šolska glasila ter naredila izbor.

V šolskih literarnih listih je komisija tudi letos zanimala izrazna moč mladih piscev ter pestrost literarnih zvrsti, ki se kaže kot rezultat sodobnega pouka besedilnih vrst in književnosti ter prizadevanj v delavnicah ustvarjalnega pisanja. Glede na izvirnost zamisli in uresničenje zastavljenih ciljev je komisija ocenjevala tudi posebne publikacije: tematske številke glasil, zbornike, almanaha, antologije, pesniške zbirke, literarne priloge, prevode, priložnostne publikacije, projektne in raziskovalne naloge na temo literature ipd.

Komisija ugotavlja, da ostaja nivo literarnih glasil in publikacij visok, saj se številna glasila odlikujejo z jasnimi uredniškimi koncepti, za njihovimi stranmi pa razpoznavamo kakovosten sodoben pouk literature ter raznovrstnost projektnih in tematskih nalog. Ob širjenju tematik in vrst besedil ter obvladovanju besedilnih vrst je dovolj prostora za pristen izraz mladih. Uspešno mentorsko delo izhaja le iz otrokove in mladostnikove avtentičnosti in je posredno. Zato v najboljših prispevkih ti izražajo svojo naravo, svoje enkratne skrivnosti in atraktivnosti svojega mišljenja.

Med prispelimi je kar nekaj publikacij, ki jih šole pošiljajo že kar nekaj let in so bile že nagrajene. Tudi letos kažejo na kakovostno delo z mladimi, naj omenimo vsaj tri najboljše: Drobtinice s planin (OŠ Tabor Logatec, PŠ Rovtarske Žibrše), Samorastniki (OŠ Prežihovega Voranca Maribor) in Mlada rast (OŠ Cerkno).

Predstavitev izbranih in nagrajenih publikacij:

Glasila osnovnih šol:

**Nagrada za načrtno delo z mladimi literarnimi ustvarjalci za tri šolske publikacije*

VODA PIŠE ZGODBE NA KRASU - MLADI BORI, zbornik učencev
IGRAJMO SE Z UGANKAMI, zbirka ugank/**OD RIM DO PESMI**, zbirka pesmi
(OŠ Komen)

Mentorice: Nina Bednarik, Tanja Samec, Tanja Spačal

**Nagrada za zbirko pravljic 6. a razreda*

NAJ NAŠE PRAVLJICE OŽIVIJO. Kratek literarni zbornik pravljичnega
poustvarjanja šestošolcev
(OŠ Bakovci)

Urednica, uvodnik in oblikovanje: Nuša Grah

**Nagrada za ustvarjalni pouk mladih literatov izven šole*

ZGODBARNICA. Zbornik del mladih literatov in mini priročnik za
ustvarjanje

(Knjižnica, Miklova hiša Ribnica in Zavod za razvijanje ustvarjalnosti)

Mentorica: mag. Ana Porenta

**Nagrada za ustvarjalno delo z otroki s posebnimi potrebami*

PORTOROŠKE RIBICE. Šolsko glasilo, letnik XVIII, številka 1
(Center za komunikacijo, sluh in govor - CKSG Portorož)

Uvod in jezikovni pregled: Vesna Lešnik Baruca

Mentorji: Matjaž Borovničar, Vesna Lešnik Baruca, Marko Peric

Glavni in odgovorni urednik: Marko Strle

**Nagrada za dober primer odziva na družbeno-zgodovinsko osebnost in
obletnice*

ZBORNİK 2018. Zbornik ob dveh stoletnicah. **Maistrova obramba
slovenske severne meje. Smrt Ivana Cankarja**

(OŠ Franca Rozmana – Staneta Maribor)

Uredništvo: Simona Deučman, Mihaela Dorner

Mentorica: Janja Tomažič

**Nagrada za samostojno pesniško zbirko*

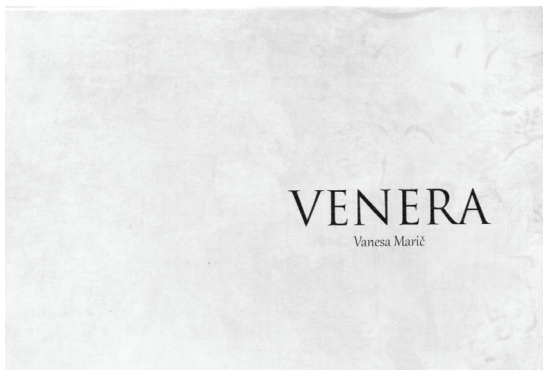
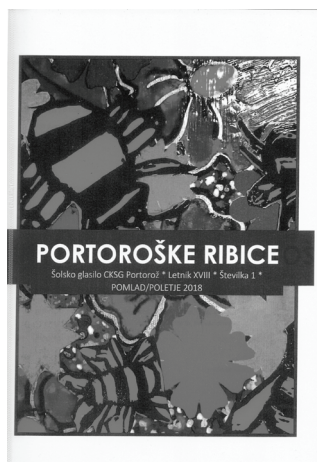
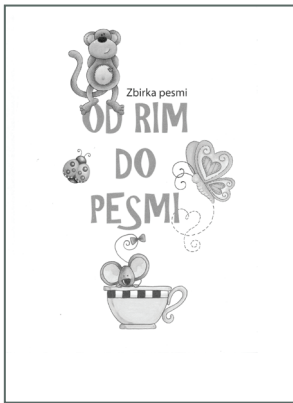
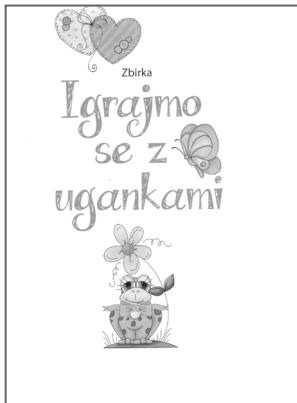
Vanesa Marič: VENERA

(OŠ Savsko naselje Ljubljana)

Avtorica: Vanesa Marič

Mentorica: Biljana Petač

Naslovnica: Inja Roi

Glasila gimnazij in srednjih šol:

**Nagrada za izbor najboljše dijaške literarne ustvarjalnosti*

DOMAČE VAJE, literarni zbornik

(Škofijska klasična gimnazija, Ljubljana - Šentvid)

Glavni urednik: Marko Kunaver

Mentorica: prof. Mateja Gomboc

**Nagrada za dober domoznanski projekt*

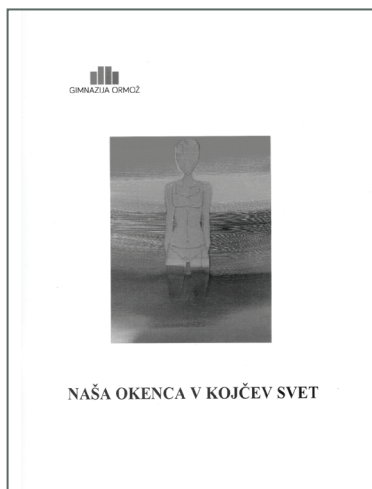
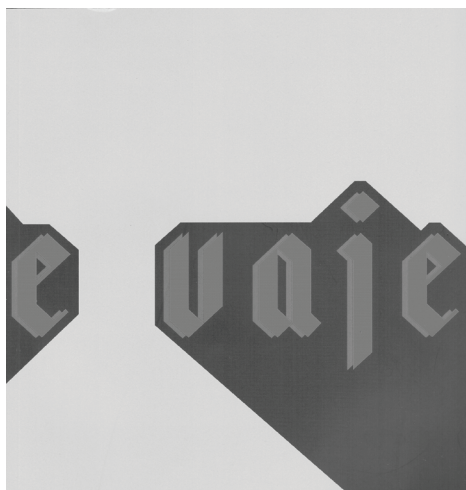
NAŠA OKENCA V KOJČEV SVET

Zbornik dijakov Gimnazije Ormož

(Gimnazija Ormož)

Uredila: Helena Srnc

Projekt je podprla Ustanova dr. Antona Trstenjaka.

UTRINKI Z 31. ROŠEVIH DNEVOV 2018

Več fotografij v spletnem arhivu OŠ Frana Roša.

KAZALO

Uvodni pozdrav ravnateljice, Mojca Kolin	6
Kaj razkrivajo besede, uvodne besede Neli K. Filipič	8
Nagrajena besedila z ocenami Žige X. Gombača	
Na poti, Špela Gorenc	10
Bolečina, Anika Simončič	15
Na poti, Ines Šubic	18
Pot, Ajda Varl	21
Štiri lirične vinjete, Jakob Zein Alhady	23
Druga izbrana besedila	
Seznam sodelujočih avtorjev, mentorjev in šol	25
Naši mladosti, Fran Roš	78
O Franu Rošu, Ljudmila Conradi	82
Najboljša literarna šolska glasila	84
Utrinki z 31. srečanja Roševi dnevi 2018	87
	91

KOLOFON

LAHKO JE ZGOLJ BESEDA ...

Zbornik izbranih literarnih besedil s srečanja 32. ROŠEVI DNEVI 2019

IZDAL: Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti
s svojo območno izpostavo Celje in Zvezo kulturnih društev Celje

ZANJ: mag. Marko Repnik

UREDILA: Barbara Rigler

BESEDILA IZBRALI: Neli K. Filipič, Žiga X. Gombač, Barbara Rigler

LEKTORIRANJE: Lucija Hajnšek

SLIKA NA NASLOVNICI: Anja Turnšek, 7. a

LIKOVNI PRISPEVKI: Učenci in učenke Osnovne šole Frana Roša, Celje

MENTORICA: Lijana Klančnik

FOTO: Dejan Petrovič, arhiv OŠ Frana Roša, Celje

TISK: Grafika Gracer, d. o. o.

NAKLADA: 300 izvodov

Celje, marec 2019